

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

Podpora osobnostně sociálního rozvoje v junáckém středisku Sirius Karviná

Diplomová práce
(bakalářská)

Autor: Martin Böhm, Rekreologie
Vedoucí práce: Mgr. Rudolf Rozsypal
Olomouc 2011

Jméno a příjmení autora: Martin Böhm

Název bakalářské práce: Podpora osobnostně sociálního rozvoje v junáckém středisku Sirius Karviná

Pracoviště: Katedra rekreologie

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Rudolf Rozsypal

Rok obhajoby bakalářské práce: 2011

Abstrakt: Svou práci jsem zaměřil na zjištění, zdali činnost ve skautském oddíle střediska Sirius Karviná vhodně ovlivňuje osobnostně sociální rozvoj jeho členů a zdali tito považují činnost v něm za vhodné vyplnění volného času dětí a mládeže. Pro ověření těchto skutečností jsem provedl kvantitativní výzkum, dotazníkovou metodou. V teoretické části jsou pak vysvětleny základní skautské principy a užívané výchovné metody.

Klíčová slova: junák, skaut, historie skautingu, rozvoj osobnosti, systém výchovy, skautské středisko, principy skautingu, metody skautingu,

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Author's first name and surname: Martin Böhm

Title of the bachelor thesis: Promoting social personality development scout center Sirius Karvina

Department: Department of Recreationology

Supervisor: Mgr. Rudolf Rozsypal

The year of presentation: 2011

Abstract: My thesis, I focused on finding whether the activities in the Scout Section Centre Sirius Karvina positive effects on personal social development of its members and whether they consider the actions to appropriate leisure time of children and youth. To verify these facts I conducted a quantitative research questionnaire. The theoretical part explains the basic principles of scouting and educational methods used.

Keywords: scout, history of scouting, personality development, education system, scout centre, principles of scouting, methods of scouting

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně pod vedením Mgr. Rudolfa Rozsypala, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 15. března 2011

.....

Děkuji Mgr. Rudolfu Rozsypalovi za pomoc, tolerantní a odborný přístup při vedení bakalářské práce.

V Olomouci dne 15. března 2011

.....

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 PŘEHLED POZNATKŮ	9
2.1 Historie světového skautingu	9
2.1.2 Robert Baden Powell (22. 2. 1987 – 8. 1. 1971)	9
2.1.3 E. T. Seton (14. 8. 1860 – 23. 10. 1946)	10
2.4 Historie skautingu u nás	10
2.4.1 Antonín Benjamin Svojsík (5. 9. 1876 – 17. 9. 1938)	10
2.4.2 Rozvoj skautingu u nás	11
2.5 Systém skautské výchovy	12
2.6 Kořeny skautské výchovy	12
2.7 Základní principy skautingu	13
2.7.1 Povinnost k Bohu - přesažnost	14
2.7.2 Povinnost k sobě - člověk	14
2.7.3 Povinnost k druhým (k bližním) - společenství	14
2.8 Prostředky a metody skautské výchovy	14
2.8.1 Skautský zákon a slib	14
2.8.2 Týmová spolupráce malých skupin – družin	16
2.8.3 Učení se praktickou činností	18
2.8.4 Činnost v přírodě	18
2.8.5 Program osobního růstu	18
2.8.6 Podpora dětí dospělými	19
2.9 Osobnost	19
2.10. Středisko Sirius	20
2.10.1 Střelka	21
2.10.2 Hraničáři	21
2.10.3 Pěšáci	21
2.10.4 Pěšinky	22
2.10.5 Vlčata	22
2.10.6 Světlušky	22
2.10.7 Skarabeus	22
3 CÍL VÝZKUMU	24
3.1 Dílčí cíle	24
4 METODIKA	24
5 VÝSLEDKY	27
6 DISKUZE	47
8 SOUHRN	50

9 SUMMARY	51
10 REFERENČNÍ SEZNAM	52
11 PŘÍLOHY	54

1 ÚVOD

Svou práci jsem se rozhodl zaměřit na organizaci Junák a konkrétně na středisko Sírius v Karviné. Ve svých dvanácti letech jsem sám vstoupil do oddílu Pěšáci, který je součástí tohoto střediska. Jedná se o chlapecký oddíl, ve kterém jsem strávil několik skvělých let. Nejprve jako řadový člen, později jako podrádce a rádce družiny. Z oddílu jsem po čase odešel, ale vzpomínky na léta strávená v něm ve mně zanechaly hlubokou stopu, takže pro mě nebyl, poté co jsem byl osloven jedním ze svých vedoucích, problém vrátit se do oddílu jako rover, který pomáhal s vedením oddílu Vlčat. V současné době mi moje vytíženost v osobním životě nedovoluje pracovat v oddíle na “plný úvazek“, ale vypomáhám s pořádáním různých větších či menších akcí. Svým způsobem naplňuji heslo zakladatele skautingu u nás, A. B. Svojsíka: „Jednou skautem – navždy skautem.“ Můžu říct, že oddíl zformoval mou osobnost velkým dílem. Ukázal mi nové myšlenky, nové kamarády a jiný způsob trávení volného času.

Jak již bylo uvedeno, ve své práci jsem se orientoval na středisko Sirius, které sdružuje osm skautských oddílů z Karviné a okolí. Ve středisku jsou dva oddíly koedukované, tři oddíly jsou chlapecké a dva oddíly jsou dívčí. Jeden z oddílů – Pěšáci – má v současné době nedostatek členů a proto svou činnost, snad pouze dočasně, přerušil. U všech těchto oddílů mě v rámci mé závěrečné práce zajímalo, jaký vliv mají, konkrétně v tomto středisku, na rozvoj osobnosti svých členů. Zdali členové oddílů považují organizaci za prospěšnou a přínosnou i pro dnešní život, kdy je podle všeobecného mínění potřeba zejména ostrých loktů a ne principů a myšlenek Junáka pro fungování v běžném životě. Pro svou práci jsem si jako cílovou skupinu vybral současné i bývalé členy střediska Sirius.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se zabývá vznikem skautského hnutí a seznamuje nás s jeho zakladateli jak v zahraničí tak u nás. Dále jsou zde popsány základní principy skautingu, jeho myšlenkové základy a systém skautské výchovy. Praktická část je zaměřena na dotazníkový výzkum a jeho následné vyhodnocení.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Historie světového skautingu

Ke zrození skautské organizace jako takové došlo v roce 1907 ve Velké Británii. Za otce této organizace je všeobecně považován sir Robert Baden Powell. Avšak skauting dnešní doby vychází z myšlenek dvou mužů. R. B. Powell a Ernesta Thompsona Setona. Z myšlenek těchto dvou mužů se zrodila skautská organizace tak, jak ji známe dnes. (Matyáš Novák, 2003)

Zakladatelem českého skautingu byl Antonín Benjamín Svojsík. Původně vycházel z myšlenek R. B. Powella, avšak později převzal velkou část od E. T. Setona. Sám Svojsík zhodnotil ve své knize přínos Setona a Powella pro český skauting takto: „Je těžké posoudit, kdo má o které odvětví skautingu větší zásluhy, zda Seton, či Baden Powell. Jisté je, že ona rozmanitost, poetičnost a láska k přírodě je zásluhou především Setona, kdežto pořádek, kázeň, organizace jsou zase dílem Baden Powellovým“ (Svojsík, 2001)

2.1.2 Robert Baden Powell (22. 2. 1887 – 8. 1. 1971)

Powell se narodil v Londýně jako šestý syn profesora a dcery admirála. V devatenácti letech nastoupil službu důstojníka a byl poslán do Indie. Powell se proslavil jako zvěd nejen v Indii, ale později i jako generál v Africe, zejména při obraně Mafekingu v období Burské války. Během své vojenské kariéry napsal několik příruček pro zvědy, přičemž do dějin vešla v roce 1899 vydaná „Aids to Scouting“. (Plajner, 1992)

Powell si na sklonku své kariéry předsevzal, že vychová v mladých chlapcích svého národa ty vlastnosti, které Burům tak znamenitě prospívaly v boji proti Angličanům. Byla to především zvyklost k životu v přírodě, otužilost, tělesná zdatnost, schopnosti zrakové, znalost terénu atd.. Proto v roce 1907 Powell pořádal na ostrově Brownsea první tábor a vzal na něj asi 20 chlapců. Úspěch akce jej podnítil v dalším pokračování v projektu a následně napsání knihy *Scouting for boys*, kterou vydal roku 1908. Tato kniha se rychle rozšířila do zbytku světa, kde se těšila obrovskému zájmu. Powell však v tomto období

nepomýšlel na založení nové organizace, ale chtěl svou výchovnou metodou pomáhat již fungujícím organizacím, pro něž uspořádal veřejnou přednášku. Po úspěchu, který tato přednáška přinesla, se Powell rozhodl, že přece jen založí skautskou organizaci. (Matyáš Novák, 2003)

2.1.3 E. T. Seton (14. 8. 1860 – 23. 10. 1946)

Dříve než Powell založil svou skautskou organizaci, působil ve Spojených státech muž, který měl na Powella obrovský vliv. Byl to Ernest Thompson Seton, přezdívaný Black Wolf – Černý vlk“. Tento zálesák a spisovatel, již v roce 1902 založil organizaci Woodcraft Indians. V době, kdy Powell teprve upravoval svůj systém, tak aby byl přijatelný všemi národy světa, vedl Seton společenství asi 300 000 mladých lidí. Jednalo se o hnutí, které bylo vhodné jak pro děti, tak pro dospělé obou pohlaví. Organizace byla postavena na ideálu života v přírodě, rituálech a výchovném programu v duchu lesní moudrosti. Woodcraft Indians svého času téměř splynula se skautingem avšak první světová válka Setona a Powella myšlenkově rozdělila natolik, že byl Seton vyhoštěn a zůstal pouze u vedení Woodcraft Indians. (Plajner, 1992)

2.4 Historie skautingu u nás

2.4.1 Antonín Benjamin Svojsík (5. 9. 1876 – 17. 9. 1938)

Byl v pořadí druhým ze čtyř synů Antonína Svojsíka a jeho manželky Ludmily. V roce 1888 nastoupil do smíchovského gymnázia, které v roce 1896 ukončil s vyznamenáním. Po absolvování gymnázia nastoupil jako učitel na obecné škole. Svojsík byl pohybově velmi nadaný, pěstoval sport, turistiku a chodil do Sokola. Ve svých 23 letech se stal náčelníkem jednoho ze středisek Sokola. Svojsík byl rovněž členem pěveckého kvarteta se kterým procestoval mnoho zemí. (Plajner, 1992)

S myšlenkou skautingu se setkal poprvé v roce 1910 při svých cestách s tímto kvartetem. Myšlenky skautingu jej natolik zaujaly, že o prázdninách roku 1911 odjel do Velké Británie aby se se skautingem blíže seznámil. Z Velké Británie se vrátil nadšený a okamžitě začal překládat knihu Scouting for boys napsanou Powellem. Během překladu

však zjistil, že velká část myšlenek se nedá v Českých podmínkách aplikovat a proto od překladu upustil. Namísto toho vydává vlastní knihu *Základy Junáctví*. Na rozdíl od Baden-Powella se však Svojsík nespolehal pouze na vlastní síly, nýbrž přizval na pomoc odborníky (bylo jich třicet) z příslušných oblastí, takže kniha je vlastně sborníkem článků týkajících se nejrůznějších aspektů skautingu, a to z teoretické i praktické stránky. Roku 1914 pak byl založen spolek *Junák-Český skaut*, po Svojsíkově neúspěšném pokusu realizovat skautské myšlenky a metody na půdě Sokola. (Matyáš Novák, 2003)

2.4.2 Rozvoj skautingu u nás

Zlatá éra českého skautského hnutí nastává po založení samostatného Československa. V prvorepublikovém Československu se těšilo vysokému respektu, a českými skautskými oddíly prošlo od vzniku českého skautingu do roku 1938 mnoho budoucích českých osobností, jako byli např. prezident Edvard Beneš, básník Jiří Wolker, lékař Josef Charvát, cestovatel František A. Eisner (první český účastník mezinárodní skautské Lesní školy v anglickém Gilwellu), příslušník zahraničního odboje a spolustrůjce atentátu na Heydricha Jan Kubiš. (Matyáš Novák, 2003)

Český skauting však zažil hned třikrát smutné období, kdy byl zakázán nedemokratickými režimy. Poprvé se tak stalo za druhé světové války, v roce 1940, kdy byl zakázán nacisty. Část skautské hnutí během této doby působila v ilegality pod hlavičkou Klubu českých turistů. Skautské hnutí bylo obnoveno po skončení druhé světové války, v roce 1945, avšak ne na dlouho. V roce 1948 k moci nastoupila komunistická strana, která v roce 1950 skautské hnutí opět zakázala. Tento zákaz trval až do roku 1968, kdy během Pražského jara začala organizace obnovovat činnost. Avšak než se jí to povedlo, byla v roce 1970 pohlcena pionýrskou organizací. K zatím poslední obnově skautského hnutí došlo v roce 1989. Hnutí zahájilo svou činnost a začlenilo se do mezinárodní skautské organizace. Od roku 1993, kdy došlo k rozdělení Československa, nese název, *Junák svaz skautů a skautek*. (Junák - svaz skautů a skautek ČR, 2005)

Český skauting nebyl nikdy kopií anglického vzoru, nýbrž od počátku se vyznačoval svébytnými rysy. Svojsík především usiloval o to, dát hnutí národní charakter. To se projevilo např. už na faktu, že slovo "Skaut" bylo nahrazeno českým "Junák"; především však byla snaha spojit skauting s národními tradicemi a hodnotami. Tak se stali vzorem

českých Junáků idealizovaní Jiráskovi Chodové (Od Jiráska pochází návrh znaku českého skautingu s "chodským" psem ve štítku lilie), indiánské totemy měly nahradit slovanské idoly atp. Zdá se, že pokud jde o duchovní aspekt skautingu, tento často snad až upřílišněný důraz na národní cítění do značné míry v českém skautingu vytlačil jeho náboženskou složku: to se projevilo např. Svojsíkovou změnou prvního bodu skautského slibu, kde Baden-Powellovu "duty to God and King" nahradila láska k vlasti. Dalším specifikem českého skautingu je, že se takřka stejnou měrou jako Baden-Powellovou organizací nechal inspirovat Setonovým woodcrafterstvím. Český skauting je proto woodcrafterství o mnoho bližší, než skauting např. britský a americký. Známkou toho je například skutečnost, že mnoho českých skautů je zároveň woodcraftery, a dokonce existují i oddíly, které se hlásí k oběma hnutím. . (Matyáš Novák, 2003)

2.5 Systém skautské výchovy

Po staletí uvažovalo lidstvo o tom co je to výchova a jak ji uskutečňovat. Odpovědí bylo mnoho a asi nikdy se nedopracujeme ke konečnému řešení. Dá se říct, že cílem skautské výchovy je člověk po všech stránkách vyzrálý, vzdělaný, tvořivý, schopný spolupráce s jinými lidmi, dobře zakotvený v řadě malých i velkých skupin, zformovaný v kulturní bytost. To je ideál, ke kterému se více či méně blížíme, ke kterému vedeme děti, ale také sami sebe, protože řádná výchova se časem mění v uvědomělou sebevýchovu, která provází člověka od kolébky ke hrobu. (Břicháček, 1991)

2.6 Kořeny skautské výchovy

Skauting se inspiroval myšlenkami a názory tří mužů, kteří se v období renesance snažili burcovat evropské lidstvo k novému životu. Jednalo se o Rabelaise, Komenského a Rousseau. Rabelais uváděl, že výchova má probíhat v přírodě v souladu s přírodou a pro přírodu, neboť jen to co probíhá ve shodě s přírodou může být dobré. Vše co jde proti přírodě je pramenem bídy a zla. Proto žádal, aby výchova probíhala pro praktický život, aby žáci okusili skutečnou práci, neboť pouze z takových pak budou lidé schopní vytvořit lepší společnost. Rabelaisem se pak inspiroval i Jan Amos Komenský. Ten pochopil, že

žáci považují školu za mučírny a snažili se jim všemožnými způsoby vyhnout. Proto hlásal, že je potřeba navrátit se k přírodě, protože ta je pravou učitelkou, kterou by se měl rozumný vychovatel řídit. Na tyto myšlenky pak v 18. století navázal Rousseau. Byl to hlavní hlasatel výchovného naturalismu. Škola se podle něj měla starat zejména o výchovu nikoliv pouze o výuku. Člověk není pouze rozumovou bytostí, nýbrž i duševní a proto je potřeba nejen vyučovat, ale především vychovávat. Výchova pak měla probíhat zejména v souladu s přírodou, protože města jsou pouze propastí lidskosti. (Svojsík, 1991)

Na tyto myšlenky pak navazovali právě dva hlavní zakladatelé světového skautingu, R. B. Powell a E. T. Seton. Powell využil své znalosti a schopnosti z armády, kde působil jako zvěd a naučil se základům přežití v přírodě, stopování, orientace apod.. Tímto směrem pak po odchodu z armády vedl skauting – jako chlapecké hnutí. Ve skautských oddílech podle jeho vzoru panoval pevný řád a kázeň. Naproti tomu Seton, ilustrátor, spisovatel a velký milovník přírody ve svém hnutí kladl důraz zejména na symboliku, romantické prvky, krásu a lásku k přírodě. Český skauting, ačkoliv byl založen podle Powellova vzoru, se z větší části přiklání k Setonovi. (Zajíc a kol., 2001)

2.7 Základní principy skautingu

System výchovy ve skautském oddíle je jedinečný a to nikoliv obsahem nýbrž formou. Snaží se ukazovat důležitost hodnot člověk – společenství – přesažnost. Jeho jedinečnost je však hlavně v tom, že tyto hodnoty orientuje na děti a mladé lidi a vypracoval pro ně fungující systém výchovy. (Zajíc a kol. 2001)

Principy jsou základními kameny skautské výchovy a jako takové musí být respektovány všemi členy skautského hnutí. Skauting je založen na třech obecných principech, které jsou společné všem skautům světa.

2.7.1 Povinnost k Bohu - přesažnost

Neznamená pouze povinnost k církvi, ke které skauting náleží, ale také povinnost hledat vyšší hodnoty než pouze hmotné statky. Znamená oddanost duchovním principům, povinnost hledat vyšší hodnoty než materiální. Jsou tím myšleny hodnoty, jako je přátelství, čest, pravda, láska atd.

2.7.2 Povinnost k sobě - člověk

Jedná se o povinnost vůči vlastní osobě, svému tělesnému a duševnímu rozvoji. Dbát na to abychom neustrnuli na jednom stupni vývoje a neustále rozvíjeli své schopnosti, dovednosti, znalosti a především morální hodnoty. (Zajíc a kol., 2001)

2.7.3 Povinnost k druhým (k bližním) - společenství

Jde o povinnost k ostatním lidem, věrnost ke své vlasti a společnosti ve všech jejích podobách, která je v souladu s úsilím o mír, o vzájemné pochopení a spolupráci mezi lidmi, národy a různými sociálními skupinami, měla by být pojata jako úcta a láska prokazovaná bližním a přírodě. Je to snaha o to být ostatním příkladem a snaha o to být prospěšný. (Šmajcl a kol., 2001)

Všechny tři základní principy skautingu spolu úzce souvisí a navazují na ně další prvky, všechny navzájem propojené, tvořící jeden celek.

2.8 Prostředky a metody skautské výchovy

2.8.1 Skautský zákon a slib

V nejširším slova smyslu je zákon pravidlo vyjadřující ideální povahu lidské bytost, které musí být dodržováno, pokud se chce člověk seberealizovat. Pro každého skauta je souborem činností pro správný životní styl. Nicméně to není posvátný kodex strohých a

neměnných pravidel, ale výsledek zvyků, morálních hodnot a tužeb člověka. Zákon je neoddelitelně spojen se slibem a svého naplnění dojde až po jeho složení. Slib je veřejným, dobrovolným vyjádřením skauta, že bude dodržovat skautské zákony. Na pedagogické úrovni představuje složení slibu a dodržování zákona, výchovný prostředek, který skauty učí plnění závazků a dobrovolnému dodržování řádu a pravidel. (Nagy, 1999)

Skautský zákon:

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.
8. Skaut je veselý myslí.
9. Skaut je hospodárný.
10. Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích.

Skautský slib:

Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe:
sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době,
plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské,
duší i tělem být připraven pomáhat vlasti a bližním.

Složení slibu mohou věřící skauti zakončit prosbou: K tomu mi dopomáhej Bůh.

2.8.2 Týmová spolupráce malých skupin – družin

Jedním z výchovných prvků skautské metody je družinový systém. Pro mladé lidi je přirozené vytvářet skupiny zhruba stejného věku. Skauting tohoto přirozeného jevu využívá, spojuje je do družin, čímž jim poskytuje prostředí, ve kterém se cítí dobře. (Kupka, 2005)

Družina je základní buňkou skautingu. Není však jen nejnižší organizační jednotkou oddílu. Je to malá skupina s velkým stupněm samosprávy vedena družinový rádcem, kterým je chlapec přibližně stejného věku. Je to soběstačná jednotka, jejíž člen si na vlastní kůži získává své první představy o spolupráci, soudržnosti, zažívá pocit uspokojení z práce a učí se jako člen týmu společně sdílet úspěch i zklamání. Znamená to zažívat nejen nadšení a uspokojení, ale i prohry a zklamání. (Nagy, 1999)

Družiny jsou uskupení zhruba po šesti až osmi členech přibližně stejného věku. Každá družina pracuje jako tým. Rozhodují o tom, co budou dělat, plánují svou činnost a program. Jednotliví členové mají své úkoly a podílejí se tím na činnosti družiny. Několik takových družin se pak spojují v jeden celek – oddíl. Společně se podílejí na dobrém fungování oddílu. (Kupka, 2005)

Přínos družinového systému

Pokud chceme zhodnotit přínos družinového systému, pak musíme oddíl rozdělit do několika skupin. Každá skupina se svým způsobem podílí na jeho fungování a zároveň každé této skupině systém přispívá k růstu v různých oblastech.

Člen

Družina je základem každého řádného skautského oddílu. Bez dlouhodobé přítomnosti nemůžeme mluvit o plnohodnotném skautingu, neboť u svých členů podporuje zejména tyto schopnosti:

- ☞ Samostatnost
- ☞ Zodpovědnost
- ☞ Spolupráci

- ☞ Vzájemnou komunikaci
- ☞ Ochotu hledat kompromis
- ☞ Vztah k oddílu a ke skautingu

Rádce

Každá řádná družina má svého vedoucího, který je nazýván rádce. Rádce družiny je chlapec přibližně stejného věku, případně o něco málo starší, který zejména řídí a připravuje program svojí družiny. Díky těmto povinnostem mu pak družinový systém přináší:

- ☞ Možnost cvičení organizačních a vůdcovských schopností
- ☞ Výzvu k zodpovědnosti za činnost oddílu
- ☞ Příležitost k seberealizaci

Vedoucí

Družinový systém ve skautském oddíle je demokratické partnerství, které neslouží k přenášení úkolu od vůdce na rádce a dále na členy oddílu. Vůdce oddílu společně s rádci tvoří oddílovou radu, která společně organizuje a řídí chod oddílu. Díky takovému systému má potom vůdce:

- ☞ Více času pro výchovnou práci
- ☞ Prostředí k postupnému vychovávání pomocníků a nástupců
- ☞ Nástroj k demokratickému a samosprávnému řízení oddílu

Oddíl

Správné a dlouhodobé využívání družinového systému přináší oddílu:

- ☞ Jistotu budoucnosti oddílu
- ☞ Vycvičené adepty na vedení oddílu
- ☞ Zájem dětí nutný pro samostatnou činnost i pro nábor nováčků

„Družinový systém vede každého chlapce k tomu, aby si uvědomil, že má osobní odpovědnost za dobro své družiny. A vede každou družinu k tomu, aby si uvědomila, že má určitou odpovědnost k dobru oddílu.“ (Kupka, 2005)

2.8.3 Učení se praktickou činností

Jiným prvkem skautské metody je zásada aktivní výchovy – učení činností. Je to způsob jak pomoci mladým lidem rozvíjet se ve všech oblastech své osobnosti. V oddíle si porovnávají nabyté teoretické znalosti se zkušenostmi nabytými při aktivní činnosti. Sám Powell vycházel z toho, že chlapec je vždy spíše ochoten něco dělat, než přijímat poučení. (Břicháček, 1992)

Hlavní formou aktivní činnosti je hra. Pro dítě je hra vážná věc, způsob tréninku a učení. Je způsobem pochopení světa. Pomocí hraní spojuje dítě v jeden celek svou přítomnost a budoucnost a odděluje věci smyšlené od skutečných. Skauting v této formě nabízí výchovnou metodu, díky níž se děti naučí obejít se bez dospělých a pedagogů. Mezi tím však musí žít v bezpečí. Prostřednictvím hry rozvíjí svou iniciativu a postupně se učí přijímat nezbytnou kázeň ve formě pravidel. (Nagy, 1999)

2.8.4 Činnost v přírodě

Zde je příroda myšlena jako přírodní prostředí nikoliv tedy prostředí uměle vytvořené člověkem. Přírodní svět nám nabízí nepřehledné možnosti pro rozvoj fyzického, intelektuálního, emocionálního potenciálu a tím i ideální prostředí pro rozvoj skautské výchovy. Příroda je oblíbeným místem k provozování skautských dovedností. Je místem k oddechu i odpočinku a ideálním prostředím pro dobrodružství a skautské hry. Pomáhá při budování a udržení pevného zdraví. Je nedílnou součástí skautské výchovy. (Břicháček, 1991)

2.8.5 Program osobního růstu

Skauting svým členům nabízí aktivity, které je baví a zároveň posouvají dál. Činnost v oddíle musí být zábavná a zároveň přinášet nové podněty, které motivují k dalšímu

rozvoji a u dětí vyvolají zájem sám si o určité problematice něco zjistit. Prostřednictvím jednotlivých kroků a každodenních úspěchů bychom se měli propracovat od výchovy k postupné sebevýchově. (Voňavková, 2005)

Takový program zahrnuje podnětné programy, které jsou založeny na zájmech účastníků na individuálním přístupu i spolupráci. Zahrnují hry a užitečné dovednosti, které se převážně odbývají v úzkém styku s přírodou. (Zajíc a kol. 2001)

Skautský program má být vzestupnou cestu, kterou uspokojíme potřeby postupného a harmonického rozvoje dětí. Program, musí být podnětný, aby zaujal ty, kterým je určen, tudíž musí být vyváženou kombinací rozmanitých činností, ve kterých je obsažena hra, užitečné dovednosti a služba společnosti. Harmonická kombinace těchto tří skupin činností je ideální cestou k tomu aby výchovný program splnil svůj účel. (Břicháček, 1992)

2.8.6 Podpora dětí dospělými

Skauting je postaven na partnerství dětí a dospělých. Dospělí mají úlohu vůdců a mladým pomáhají objevovat jejich možnosti a rozvíjet své sociální cítění. Role dospělých zde není kontrolní činností, protože mladí lidé ke svému rozvoji potřebují cítit zejména jejich úctu a důvěru. (Břicháček, 1992)

Dobrý oddíl je místem, v němž skupina dětí a dospělých společně překonávají potíže, problémy a úskalí. Dospělý svým působením v oddíle, svými zkušenostmi a větší zralostí dodávají oddílu pocit bezpečí (Nagy, 1999)

2.9 Osobnost

Uvnitř jakékoliv organizace, a tedy i organizace Junáka, probíhají určité interakce v nichž hrají důležitou roli i osobní vlastnosti zúčastněných jedinců. Jelikož se ve své práci zabývám, jak může skauting rozvíjet osobnost, stručně se tedy zmíním o tom, co to osobnost je.

Osobnost je člověk jako psychologický celek a tento celek má svou zákonitou strukturu (stavbu). Je utvářena ve vztazích mezi lidmi, prostředím a společností. Osobnost

se vždy projevuje jako celek. Složky tohoto celku navzájem spolupracují, ale mohou být také v konfliktu. (Říčan, 2007)

Osobnost se utváří v dlouhodobém procesu. Tento proces nezačíná až profesionální přípravou při studiu na vysoké nebo střední škole, ale předpoklady dispoziční základny budoucí osobnosti jsou položeny už v jeho předchozím vývoji. Na chlapce i děvčata působí neustále velké množství vlivů – od vrstevnických vztahů až po nesmírné možnosti, které se v životě objeví. Do této složité sítě vstupuje také skauting, který může mít obrovský vliv na rozvoj dětské osobnosti a jeho působení se může odrážet i daleko v budoucnosti.

Při interakci v oddíle dochází k rozvoji osobnosti nejenom těch, které k něčemu vedeme, ale rovněž těch, kteří nás k něčemu vedou. Protože rozvíjení osobnostních rysů, dovedností a schopností probíhá neustále, troufám si tvrdit, že skautské oddíly k pozitivnímu rozvoji osobnosti nemalou mírou přispívají a pomocí svých metod a forem ji ovlivňují pro společnost kladným způsobem. Osobnost vedoucího se podílí do značné míry na jeho stylu řízení oddílu a neméně tak na ovlivňování osobnosti jemu svěřených skautů. Bez úspěšných a schopných vůdců by vedení oddílů účinné. Postupně se prosazuje poznání, že skautská výchova nesmí být pouze předěláváním skautů k obrazu svému. Vlče nebo skaut nemůže být působením vůdce lámán a předěláván k jeho obrazu, ale šetrně a taktně veden a zároveň respektován jako osobitý jedinec. Naším úkolem je připravit chlapce a dívky na aktivní život ve kterém musí najít své místo a smysl svého bytí. (Břicháček, 2001)

2.10. Středisko Sirius

Základní organizační jednotkou Junáka jsou střediska, která sdružují oddíly a kluby dospělých. Činnost každého střediska zajišťuje středisková rada volená střediskovým sněmem. Středisko poskytuje oddílům právní a finanční záštitu a také další zázemí potřebné pro dobré působení oddílů.

Na regionálních úrovních pracují krajské a okresní rady Junáka. Ty také na tři roky volí příslušný krajský či okresní sněm. Vrcholným orgánem Junáka je Valný sněm a Náčelnictvo. Výkonným orgánem je Výkonná rada Junáka v čele se starostou. Mimo tuto organizační strukturu stojí „jednotky se speciálním výchovným zaměřením“, jako je

například Hlavní kapitán vodních skautů, Klub skautských sběratelů nebo Tiskové a distribuční centrum. (Junák – svaz skautů a skautek ČR, 2005)

Středisko Sirius spravuje celkem sedm oddílů z Karviné a blízkého okolí.

2.10.1 Střelka

Oddíl Střelka Dolní Lutyně byl založen 1. září 1987 žáky tehdejší 4. třídy Základní školy Aloise Jiráska. Jednalo se o pionýrský oddíl, který se profiloval hlavně svým turistickým programem. Koncem roku 1989, přišel vedoucí spřáteleného oddílu Stopa Jan Šimčík, který byl v dětství členem skautského oddílu, s myšlenkou zavést skautskou symboliku a skautské ideály i do programu našich oddílů. Dohodli jsme se, že Stopa bude nadále chlapeckým a Střelka dívčím skautským oddílem, které budou vzájemně spolupracovat. Stopa ale časem bohužel zanikla a Střelka se stala oddílem koedukovaným, tzn. přijímá za své členy chlapce i děvčata. (Bukovská, 2008)

2.10.2 Hraničáři

Oddíl Hraničář vznikl roku 1968 v Karviné - Hranicích. Letos tedy bude mít 43 let. Zakladatelem byl Otakar Novotný – Bumbrdla a na jeho činnost navázal Jaroslav Prymus - Jaring. Klubovna oddílu - loděnice se nachází na okraji Karviné v Darkově - Lipinách u řeky Olše. Loděnice proto, že se jedná o oddíl vodácký. Oddíl je pouze pro chlapce ve věku 11-14 let. Oddíl kromě pravidelných schůzek pořádá i sjezdy různých řek, například Olše, Odry, Moravice, Ostravice, Lužnice atd. Hraničáři jsou nejdéle fungujícím oddílem střediska Sirius. (Jurčík, 2006)

2.10.3 Pěšáci

Chlapecký oddíl Pěšáci byl založen 16. 1. 1991. Za jeho zakladatele lze považovat hned tři lidi. Marka Vidličku – Tečka, Romana Včelku – Špagát a Rostislava Čecha – Ořech. Pěšáci byli čistě chlapeckým oddílem pro kluky ve věku 11 – 18 let. Oddíl fungoval dlouhých 14 let, než se v roce 2005 rozpadl. Důvodem zániku byl nedostatek

členů. Za dobu své existence uskutečnil desítky akcí, táborů a jiných aktivit, na něž členové oddílu rádi vzpomínají.

2.10.4 Pěšinky

Po úspěchu oddílu Pěšáci se i dívky, které s tímto oddílem spolupracovaly, rozhodly, že přijdou s dívčí variantou oddílu. Oddíl Pěšinek založily 16. 9. 1993 Dája – Drahomíra Sychrová, Vlčice a Ťopa – Petra Hladká, které jej pak několik let úspěšně vedly. První klubovnu měly Pěšinky na základní škole Žižkova. Do druhé klubovny se přestěhovaly na základní školu Prameny, kde fungují dodnes.

Jedná se o oddíl pro dívky ve věku od 11 do 17 let. Dívky, které v 17 letech z oddílu odcházejí pak většinou pomáhají s jeho činností.

2.10.5 Vlčata

Oddíl Vlčat je určen chlapcům od 7 do 11 let. Založen byl v roce 1992 Lucií Horskou – Skippy a Mojmírem Sychrou – Bagdža. Vlčata byly „výchovnou stanicí“ pro mladší chlapce, kteří pak většinou přestupovali do oddílu Pěšáci. Vlčata měla první klubovnu stejně jako oddíl Pěšáku a Pěšinek na základní škole Žižkova.

2.10.6 Světlušky

Stejně jako oddíl Pěšáků měly i Pěšinky odkud čerpat mladé členy. V roce 1997 byly založeny Petrou Hladkou – Ťopou, světlušky. V současné době jde o nejlépe fungující oddíl s širokou členskou základnou. Je určen dívkám ve věku 7 – 11 let.

2.10.7 Skarabeus

Vznikl na sklonku roku 2005 díky třem bývalým skautům. David Pressen „Kazan“, Eva Řičánková „Zicherka“ a Jirka Janíček „Pajda“, se dohodli na tom, že znovu založí oddíl v Rychvaldu a navážou tak na tradice již bývalého 40. skautského oddílu „AMAZONKY“, který před léty opustili. Dohodli se na jméně SKARABEUS, poněvadž se tento užíval ve starém Řecku jako symbol znovuzrození.

Klubovnu hledali různě, mimo jiné se oslovili i občany v Rychvaldu pomocí místního plátku. Avšak marně. Nakonec se jim po dlouhé době podařilo najít s přičiněním vedoucího bytového odboru a ochotou pana starosty nebytové prostory vhodné pro klubovnu ve sklepích hasičské zbrojnice.

3 CÍL VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zdali činnost ve skautském oddíle střediska Sirius vhodně ovlivňuje osobnostně sociální rozvoj jeho členů.

3.1 Dílčí cíle

Dalším cílem bylo zjištění, zdali současní a bývalí členové skautského oddílu střediska Sirius považují činnost v něm za vhodné vyplnění volného času dětí a mládeže.

4 METODIKA

Při tvorbě teoretické části byly nejprve shromážděny potřebné informace a fakta z literárních a internetových zdrojů. Pro svou praktickou část jsem jako metodu svého výzkumu vybral anonymní dotazník, složený z 19 otázek.

Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a sběr dat pomocí dotazníků. Konstruované koncepty zjišťujeme pomocí měření, v dalším kroku získaná data analyzujeme statistickými metodami s cílem popisovat a ověřovat pravdivost našich představ o vztahu sledovaných proměnných. (Hendl, 2005).

Dotazníkový výzkum

Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů pro sběr dat při různých výzkumech. Skládá se ze série otázek, jejichž cílem je získat názor respondentů. Pomocí dotazníkové metody lze v relativně krátkém časovém úseku získat velké množství informací od velkého počtu respondentů. (Ferjenčík, 2000)

Touto metodou jsem zjišťoval, jaký vliv má skauting na rozvoj osobnosti svých členů, zdali současní či bývalí členové skautingu považují přínos organizace za pozitivní. Celý výzkum je zaměřen na současné a bývalé členy střediska Sirius v Karviné, který sdružuje celkem 8 oddílů z okolí. Respondenti byli starší 15 let. Horní hranice nebyla omezena. Spodní hranici jsem zvolil v této výši proto, aby bylo možno zjistit i názor mladých lidí na současný skauting.

Analýza dat

Získaná data byla analyzována pomocí matematicko – statistické metody, která spočívá v převodu dat na číselné hodnoty. Vyhodnocení bylo provedeno na základě absolutních a relativních četností, kdy absolutní četnost odpovídá počtu respondentů, kteří odpověděli na danou otázku a relativní četnost je absolutní četnost vyjádřená v procentech. (Jeřábek, 1993)

Distribuce dotazníku

Dotazník jsem distribuoval internetovou formou. Byl vyvěšen na stránkách www.vyplnto.cz, jako neveřejný výzkum. Přístup do něj měly pouze osoby, které znaly přesnou adresu dotazníku. Adresa dotazníku byla zaslána emailem všem, mě známým skautům současným i bývalým s prosbou o další rozesílání. O dotazníku byli informováni i vedoucí všech oddílů střediska Sirius emailem a na střediskové radě.

I přes mé počáteční obavy o dostatečný počet respondentů se nakonec podařilo shromáždit 42 vyplněných dotazníků. Zjistil jsem, že i bývalí členové oddílů mezi sebou stále udržují kontakty a jsou schopni se kdykoliv bez problémů dohledat a spojit.

Tištěnou formu dotazníku jsem v tomto případě nevolil. Podle mého názoru si každý z respondentů sám zvolí čas, kdy dotazník vyplní a při jeho vyplňování pak není rušen a ovlivňován dalšími účastníky výzkumu, jak by tomu mohlo být v případě tištěného dotazníku a vyplňování např. na oddílové schůzce. Takováto forma odpovědí je poté nejpřesnější a nejlépe vyjádří názor respondenta.

Složení dotazníku

Dotazník se skládal z 19 otázek. Otázky byly ve většině případů sestaveny z polo uzavřených otázek. Respondenti měli možnost vybrat si jednu z nabízených odpovědí nebo využít kolonku „Jiná odpověď“. Takto složené otázky jsou zárukou, že respondenti měli možnost vyhnout se předloženým možnostem a vyjádřit svůj vlastní názor na zkoumaný problém.

V první části dotazníku byly otázky orientovány na identifikaci respondentů. U všech účastníků výzkumu byl zjišťován věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání a současné povolání.

V druhé části byly respondentům pokládány otázky zjišťující jakým způsobem a kdy se dostali do skautského oddílu, zda jsou stále jeho členy a v případě, že ne pak z jakého důvodu z oddílu odešli a v jakém věku. Cílem bylo zjistit jak velká část dotazovaných je stále aktivním členem skautského oddílu a co je v určitém věku nejčastější příčinou jejich odchodů.

Třetí část dotazníku je zaměřena na to jaký vliv měl skauting na své členy, zdali pozitivní nebo negativní a případně jak jim členství v oddíle pomohlo či pomáhá v běžném životě nebo v zaměstnání. Respondenti, byli dotazováni také na to, jestli má současný skauting co nabídnout dnešním dětem.

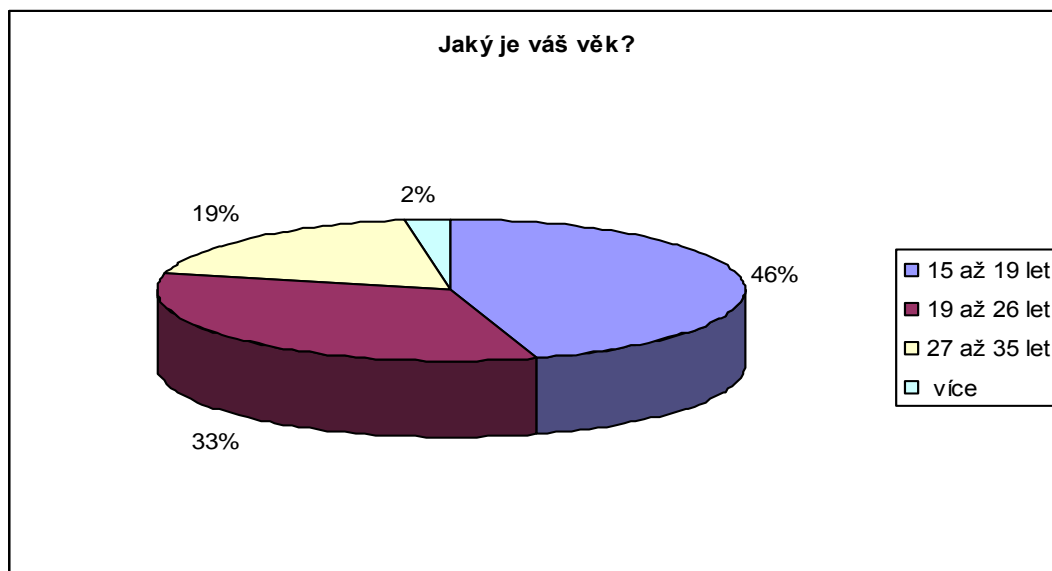
5 VÝSLEDKY

OTÁZKA: Jaký je Váš věk?

Nejnižší věková hranice respondentů byla předem stanovena na 15 let. Přestože se dá předpokládat, že v tomto věku se názor mladých lidí neustále vyvíjí a mění, jsou jejich názory přesto zajímavé a užitečné. Při současném rozvoji informačních technologií je právě tato skupiny tvůrcem různých blogů a diskusí na skautské téma a tím někdy i nevědomky přispívají k větší informovanosti a provázanosti skautské i neskautské veřejnosti.

Horní hranice nebyla stanovena avšak pouze jediný respondent byl starší 40 let. Nejvíce respondentů (19) bylo ve věku 15-19 let. Ve věku 19-26 let bylo 14 respondentů. Věk 27-35 let bylo 8 respondentů. Takovéto věkové hranice byly při výzkumu stanoveny aby bylo možno v otázce vzdělání vyhodnotit dosažené vzdělání v závislosti na věku. Vyhodnocení věku je v grafu č. 1

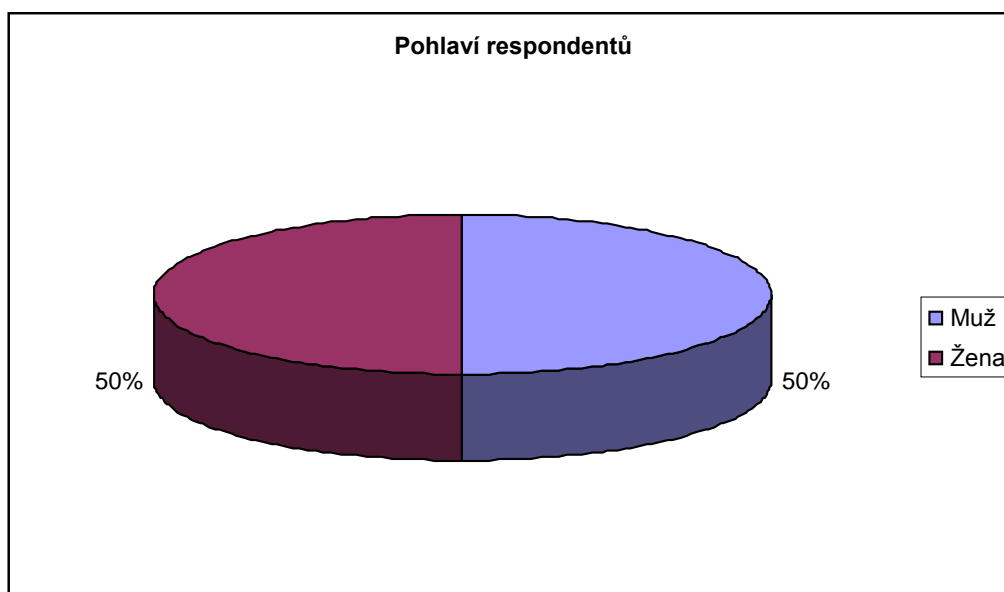
Graf č. 1

OTÁZKA: Pohlaví respondentů

V otázce pohlaví se respondenti rozdělili na přesnou polovinu. Přibližné rozdělení se dalo při zaměření oddílů ve středisku Sirius očekávat. Je zde zastoupení jak čistě dívčích a chlapeckých oddílů, tak oddílů koedukovaných. Výsledky v grafu č. 2

Graf č. 2

OTÁZKA: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

V souvislosti s otázkou zjišťující věk respondentů byla položena rovněž otázka na zjištění jejich vzdělání. Nejčastěji dosažené vzdělání bylo středoškolské s maturitou. Takto odpovědělo 20 účastníků. Teprve základního vzdělání dosáhlo 14 respondentů. Vzhledem k tomu, že v průzkumu zabývajícím se věkem respondentů bylo zjištěno, že 19 jich je ve věku 15-19 let pak lze mít za to, že jsou stále studenty středních škol a středoškolské vzdělání nemají dokončeno.

Vysokoškolské vzdělání uvedlo 7 respondentů. Pouze jediný respondent uvedl že je vyučen.

V roce 2005 provedl ČSÚ analýzu kvality lidských zdrojů se zaměřením na vzdělání obyvatelstva regionu. Výsledky ukazují, že z obyvatel ve věku 15 a více let má celkem 25% základní vzdělání, 38% obyvatelstva má učňovské vzdělání bez maturity, 26% má

středoškolské s maturitou a 7,8 % má vysokoškolské vzdělání. (Český statistický úřad, 2005).

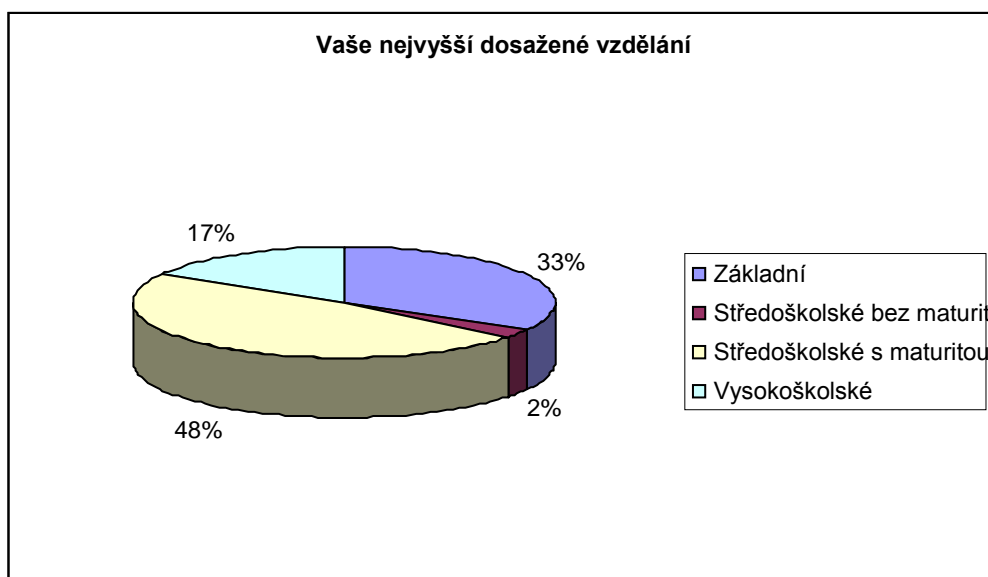
Vzdělání respondentů mého průzkumu zjistilo, základní vzdělání má 33% zúčastněných, středoškolské vzdělání bez maturity mají pouze 2% zúčastněných, středoškolské s maturitou má 48% zúčastněných, vysokoškolské vzdělání má 17% zúčastněných. Přehled vidíme v tabulce č. 1.

Výsledky tohoto výzkumu jsou částečně ovlivněny velkou skupinou respondentů, která ještě nedosáhla 19 let, tudíž nemohla ukončit střední školu, ale všichni tuto školu studují. Na základě těchto výsledků lze říci, že skauting pozitivně ovlivňuje své členy i v oblasti vzdělávání. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 3

Tabulka č. 1

Dosažené vzdělání	Výsledky dle ČSÚ	Výsledky výzkumu
Základní vzdělání	25 %	33 %
Středoškolské bez maturity	38 %	2 %
Středoškolské s maturitou	26 %	48 %
Vysokoškolské	7,8 %	17 %

Graf č. 3

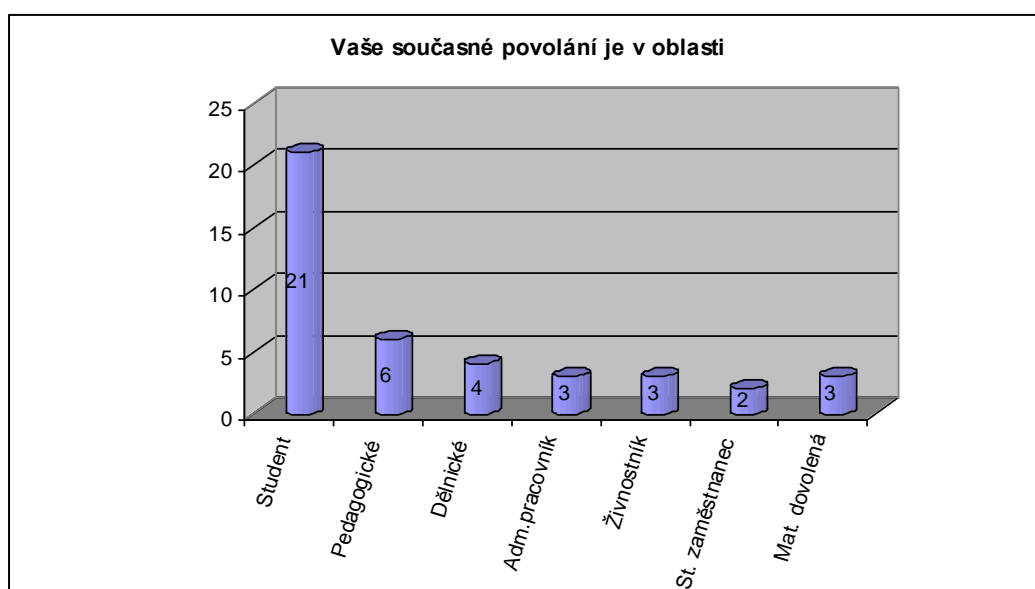

OTÁZKA: Jaké je Vaše zaměstnání?

V další otázce jsem se zaměřil na zjištění současného zaměstnání respondentů. Nejvíce lidí (21) odpovědělo, že jsou studenty. Lidé, kteří jsou již v pracovním procesu, nejčastěji odpověděli, že pracují v pedagogickém oboru (6). Z toho vyplívá, že členové skautu nacházejí díky svým zkušenostem z oddílu časté uplatnění jako učitelé, nebo vychovatelé. Z dalších profesí byly uvedeny dělnická profese (4) administrativní pracovník (3) živnostník (3) a státní zaměstnanec (2). Ani jeden respondent neuvedl, že by byl v současné době nezaměstnaný. Mateřskou dovolenou jako své současné povolání uvedli 3 respondenti. Výsledky jsou v grafu č. 4

Tento výsledek může být podle mého názoru, podobně jako u otázky studia, ukázkou správně vedené skautské výchovy, zaměřené na odpovědnost, pracovitost a hospodárnost.

Graf č. 4

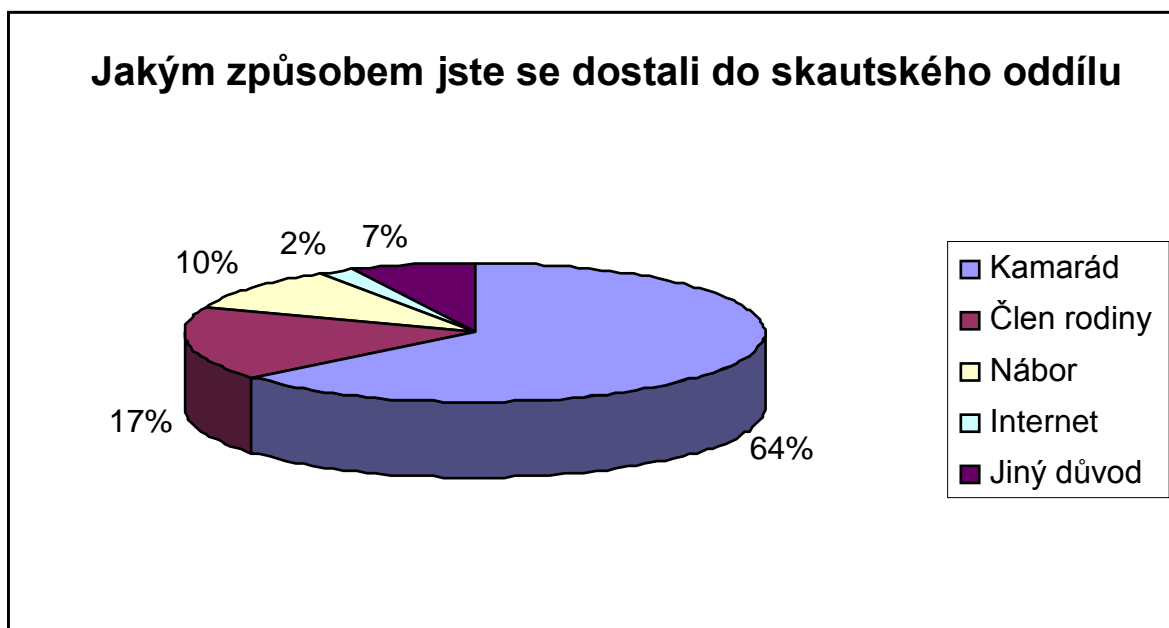
OTÁZKA: Jakým způsobem jste se dostali do skautského oddílu?

Většina respondentů (27) se o činnosti oddílu dozvěděla od svých kamarádů. Z tohoto je patrné, že dobře fungující skautský oddíl by neměl mít problém se získáním nových členů, neboť stávající členové jsou schopni přilákat nové členy sami. V případě, že by oddíl nenabízel zajímavou činnost, docházelo by k úbytku aktivních členů a ani ti zbylí by neměli zájem na tom, přivádět nové. Druhý nejčastější způsob (7) vstupu do oddílu je vliv člena rodiny. V tomto případě se jedná o členy, které přivedl jiný aktivní člen rodiny ať už se jedná o rodiče nebo sourozence. Rodiče ve většině případů fungují v roli vedoucího oddílu a ke skautingu přivedli své děti. Sami se tak mohou věnovat své oblíbené činnosti a zároveň vhodně vyplní volný čas svých dětí. Třetím nejčastějším důvodem příchodu (4) do oddílu je nábor. Nábor je akce vedoucího oddílu, který většinou ještě s některým ze starších členů navštíví jednu nebo několik základních škol, kde žákům v jednotlivých třídách představí program skautského oddílu. Vysvětlí jaká činnost je v oddíle provozována, ukáží fotografie ze svých akcí a rozdají propagační materiály. Tyto akce jsou většinou pořádány při zakládání oddílu, případně při nedostatku členů, který může nastat odchodem většího počtu vrstevníků například z mladších Vlčat ke starším chlapcům.

Na tuto otázku byly ještě další čtyři odpovědi. Každá odpověď se objevila pouze jednou. Jednou byl uveden internet. To, že se pouze jeden respondent dozvěděl o skautském oddílu z internetu mě velmi překvapilo. Očekával jsem, že to bude jeden z nejčastějších způsobů zjištění mladých lidí, že skauting u nich ve městě vůbec funguje. Právě středisko Sírius má velmi dobře zpracované internetové stránky na kterých má většina oddílů i své vlastní odkazy nebo alespoň kontakty na vedoucí oddílů.

Jak bylo z dotazníku zjištěno, stále je doporučení známého rodinného příslušníka případně osobní setkání při náboru platnější než neosobní internetové odkazy. Další způsob nástupu do oddílu byly uvedeny setkání s vedoucím oddílu, „nejlepší mamčin nápad“ a čekání na znovuoobnovení skautského hnutí. Výsledky jsou v grafu č. 5.

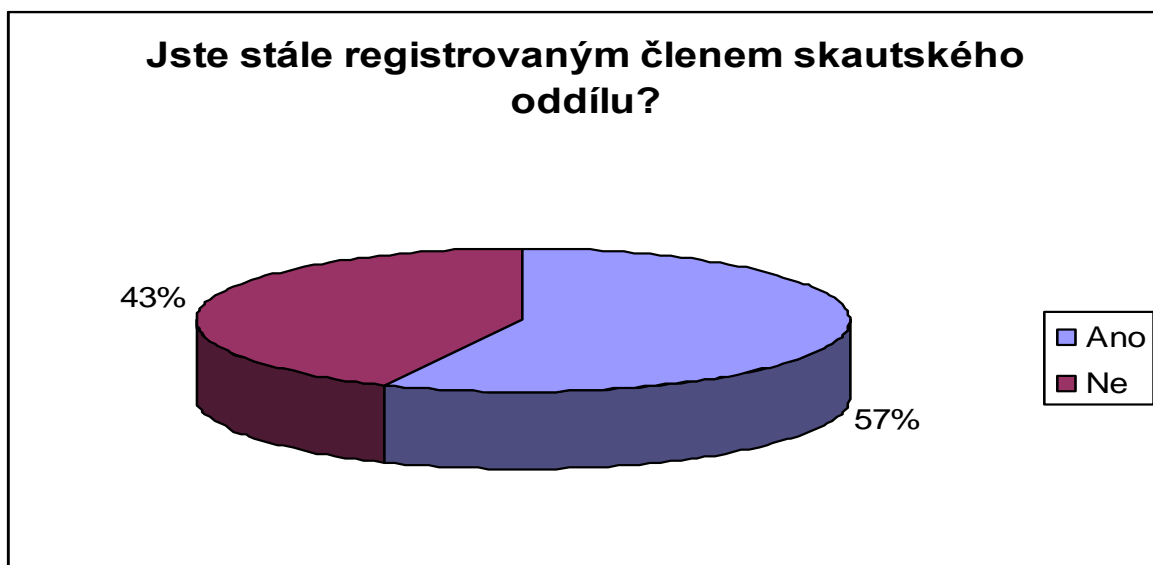
Graf č. 5

OTÁZKA: Jste stále registrovaným členem skautského oddílu?

Další otázku jsem směřoval na zjištění, kolik respondentů je v době vyplňování dotazníku stále aktivním členem skautského oddílu. Kladně na tuto otázku odpovědělo 24 respondentů. Zbývajících 18 respondentů odpovědělo, že již aktivními členy nejsou. Tato informace pro mě byla důležitá neboť jsem ve svém dotazníku vyhodnocoval co znamená i pro neaktivní členy skauting a jak se staví k jeho přínosu pro společnost. Výsledky jsou v grafu č. 6

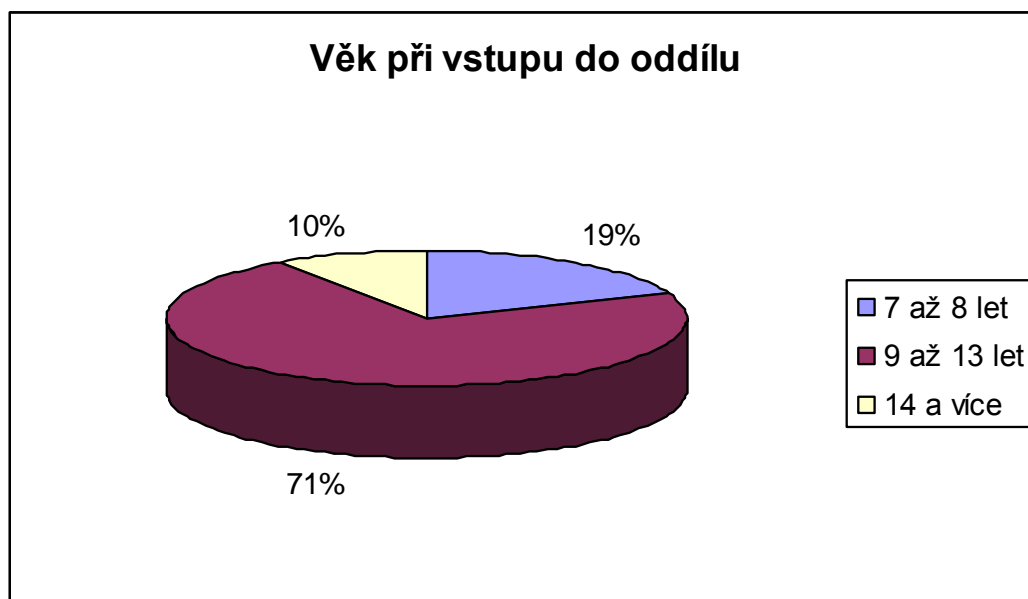
Graf č. 6

OTÁZKA: Váš věk při vstupu do oddílu?

Respondenti byli dotazováni na věk, ve kterém vstoupili do oddílu. Nejnižší věk nástupu do oddílu byl 7 let. Takto odpověděl 1 respondent. Sedm let je minimální hranice pro vstup do oddílu Vlčat nebo Světlušek. V tomto věku jsou děti schopny fungovat při běžném programu a v případě souhlasu rodičů je možno je brát i na letní tábory. Je to však opravdu krajní hranice. V běžných případech se do oddílu Vlčat a Světlušek berou děti ve věku od 9 let. Nástup do oddílu v rozmezí věku od 9 do 13 let pak jak svoji odpověď zaznamenalo 30 respondentů. Na tomto je vidět, že skauting je organizací, která především usiluje o rozvoj osobnosti dětí. Ty jsou k příchodu do Junáka motivovány záživným programem a dobrodružstvím. V tomto prostředí se pak postupně učí odpovědnosti za sebe sama za přírodu a skautské ideály. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 7.

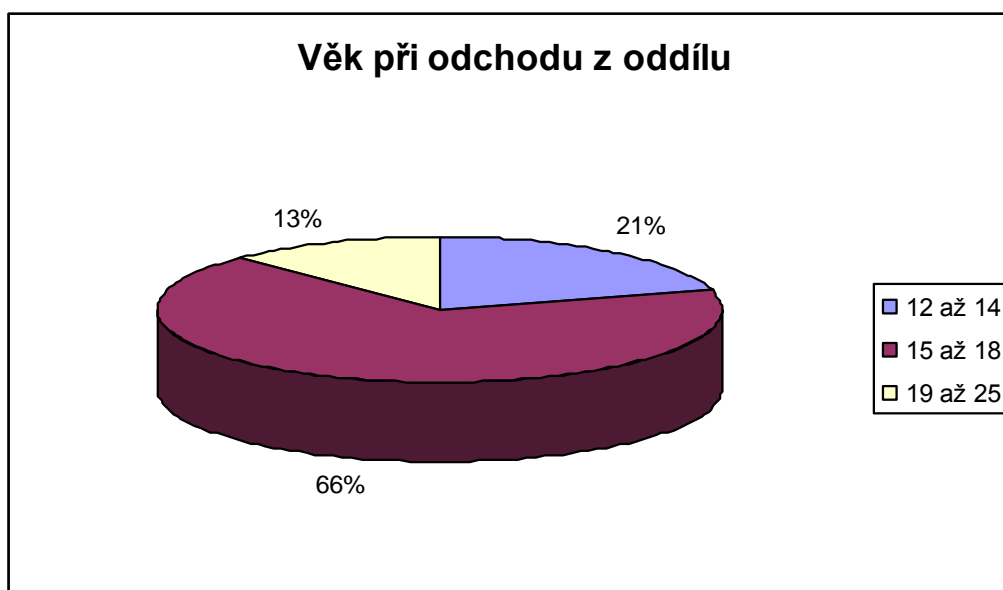
Graf č. 7

OTÁZKA: Váš věk při odchodu z oddílu?

Tato otázka souvisela s otázkou následující. Jejich úkolem bylo zjistit v jakém věku a důvod odchodu skautů z oddílu. Bylo zjištěno, že průměrný věk odchodu je 17 let. Odchod z oddílu ve věku 12-14 let uvedlo celkem 5 respondentů. Nejčastěji respondenti (16) z oddílu odešli ve věku 15-18 let. Pouze ve 3 případech respondenti ukončili svou skautskou dráhu i po dovršení 18 let. Toto je věk, kdy skauti v oddíle ukončí svou kariéru člena. Pokud tedy z oddílu neodchází, stává se buďto vedoucím nebo se přidává do skupiny Roverů, kteří již nejsou činnými skauty v pravém slova smyslu, ale vedoucím oddílů pomáhají s uspořádáním různých akcí, táborů apod. Jejich pomoc a zkušenosti jsou v tomto směru neocenitelné. Výzkum naznačuje, že po dovršení tohoto věku již skauti většinou oddíl neopouštějí, ale dále se věnují výchově mládeže případně další činnosti. Tím naplňují heslo „Jednou skautem, navždy skautem“. Vyhodnocení je v grafu č. 8

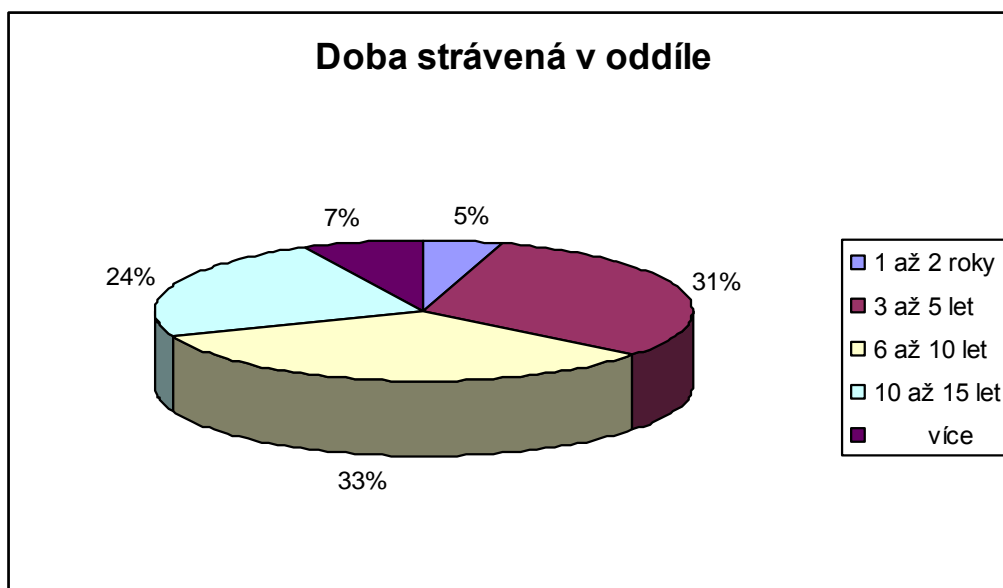
Graf č. 8

OTÁZKA: Jak dlouhou dobu jste strávili v oddíle?

Další otázkou bylo zjišťováno, jak dlouho byli respondenti členy oddílu. Na jejím základě je možno zjistit, zdali respondenti působení v oddíle považují za dlouhodobou náplň svého volného času. Většina dotázaných (27) odpověděla, že v oddíle strávila 3-10 let. Největší skupinou (14) byly respondenti, kteří byli činnými skauty v rozmezí 6-10 let. Další skupinou (13) byli lidé, kteří v oddíle strávili 3-5 let. Méně početnou skupinou (10) v oddíle strávili 10-15 let a více než tuto dobu označili celkem 3 dotazovaní. Méně než dva roky v oddíle strávili 2 respondenti. Vyhodnocením zjišťujeme, že 95% všech respondentů v oddíle strávilo více než tři roky. Lze říci, že tato doba strávená v oddíle je dostatečná na pochopení alespoň základních principů skautingu. Vyhodnocení je v grafu č. 9

Graf č. 9

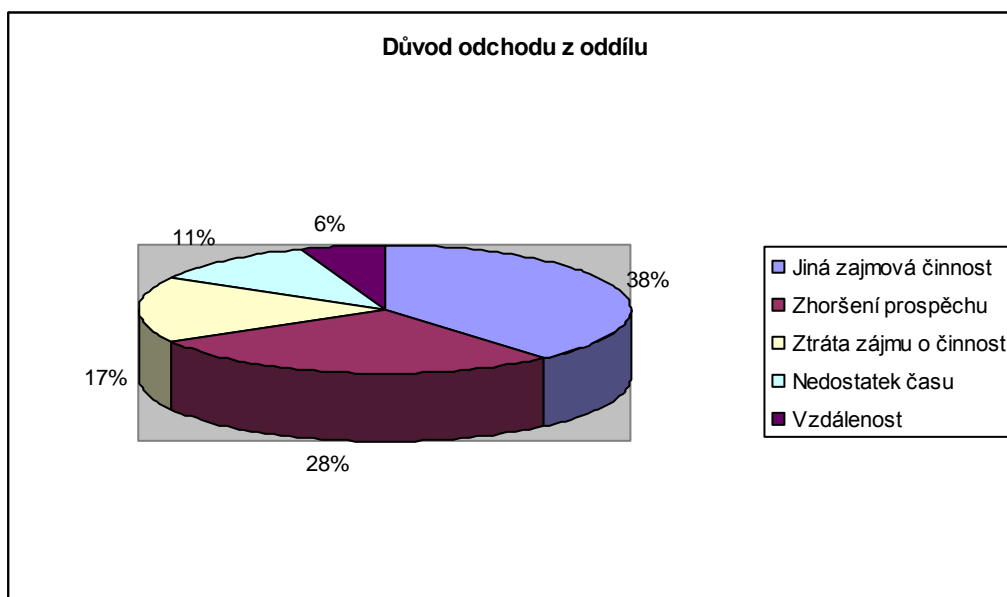

OTÁZKA: Jaký byl důvod Vašeho odchodu z oddílu?

Jednalo se o otázku, kde měli respondenti možnost vybrat si z několika možností a zároveň mohli uvést vlastní důvod. Nejčastější příčinou odchodu je změna zájmové činnosti (7). Vzhledem k časové náročnosti skautingu (pokud tuto činnost chceme vykonávat naplno) je těžké jej skloubit s jinou činností. Dalším častým důvodem bylo zhoršení prospěchu (5), ztráta zájmu o skautskou činnost (3), nedostatek času (2). Stěhování uvedl jako svůj důvod odchodu z oddílu jeden respondent.

Nejčastější příčinou odchodu (7) je „jiná zájmovou činnost“. Odpověď „ztráta zájmu o skautskou činnost“ (3) je vlastně podobnou odpovědí a proto by bylo vhodné pozastavit se a vyhodnotit z jakého důvodu je jiná zájmová činnost tak častým důvodem odchodu z oddílu. Baden-Powellův výchovný aforismus zněl, že se ryby chytají na návnady, které jim chutnají nejlépe. Ovšem za 100 let se změnily nejen ryby, ale i jejich chutě a vnaidla. Existují rozdíly mezi dnešními dětmi a dětmi vychovávanými před 100 lety a nelze před nimi zavírat oči. Proto by činnost měla být co nejpestřejší s důrazem na co největší aktivitu dětí. Jejich osobnost podporovat a rozvíjet využíváním jejich přirozených zájmů. Vyhodnocení je v grafu č. 10

Graf č. 10

OTÁZKA: Souhlasíte s tím, že přínos skautingu pro společnost je pozitivní?

Dotazovaní měli odpovědět pouze ano nebo ne. Na otázku odpověděli všichni kladně. Vyhodnocení v grafu č. 11. Z toho je zřejmé, že všichni skauti ať již současní nebo bývalí si uvědomují, že přínos skautingu pro výchovu mládeže a dětí v průběhu dvacátého století je nepopíratelný a velmi významný. Skauting totiž usiluje o všestranný rozvoj osobnosti směřující k plnohodnotnému zapojení do lidského společenství.

Graf č. 11

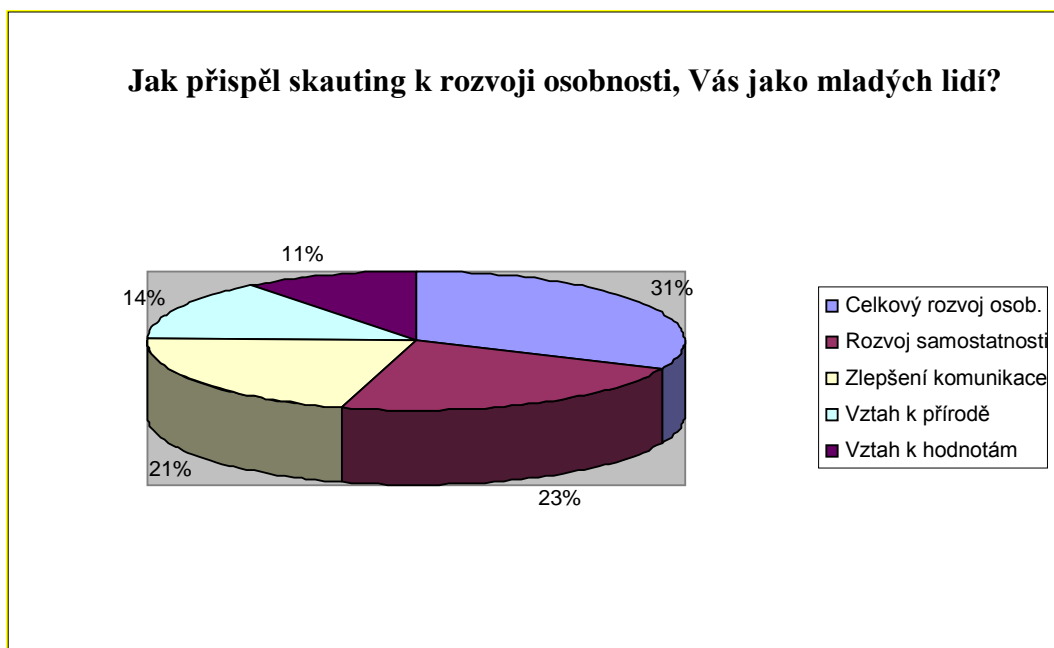
OTÁZKA: Jak přispěl skauting k rozvoji osobnosti, Vás jako mladých lidí?

Na tuto otázku všichni dotazovaní odpověděli kladně. Otázka byla polouzavřená a dotazovaní byli požádáni o vyjádření se, jakým způsobem skauting k rozvoji napomáhá či nikoliv. Je složité vyhodnotit odpovědi, neboť každý osobitým způsobem vyjádřil svůj názor. Nejčastěji se objevovala odpověď, že skauting přispívá k celkovému rozvoji mladých lidí (18). Tudíž naplňuje to co od něj bylo očekáváno, již při jeho založení R. B. Powellem. Další dotazovaní se vyjádřili podobně, když uvedli, že skauting jim umožnil poznat sebe sama a své možnosti. Poznání sebe sama je cestičkou ke svému dalšímu sebevzdělávání, což je jeden z pilířů skautské výchovy. Z dalších odpovědí zazněly zlepšení komunikace s vrstevníky (12), rozvoj samostatnosti (13), vztahu k přírodě (8) a hodnotám (6). Vyhodnocení je v grafu č. 12

Výzkum je samozřejmě ovlivněn tím, že všichni respondenti jsou nebo byli členy skautského oddílu, tudíž názor v této otázce vyjádřený nelze brát jako všeobecný názor na

skauting a jeho funkci ve společnosti. Předmětem tohoto výzkumu, však bylo zjistit, zdali právě oni neshledávají skauting jako neúčinný nebo zastaralý.

Graf č. 12

OTÁZKA: Má skauting svým členům co nabídnout i v dnešní době?

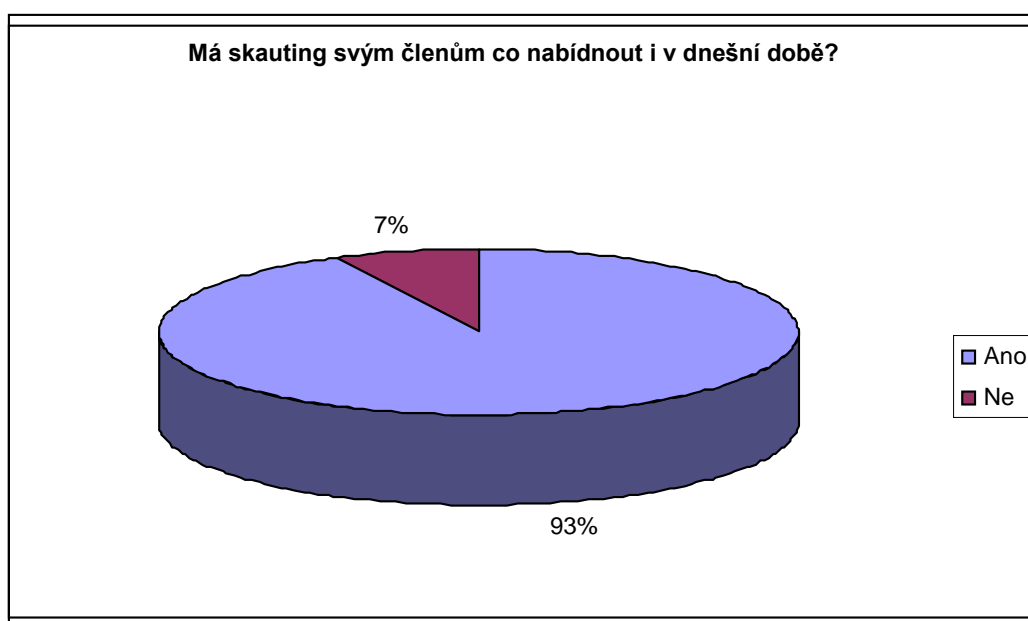
V této otázce měli respondenti odpovědět ano ne nebo nevím a zároveň byli požádáni o zdůvodnění svého názoru. Kladně odpovědělo 39 dotazovaných. Zbývající 3 odpovědi byly záporné. Vyhodnocení v grafu č. 13

Mezi nejčastější kladné odpovědi patřilo smysluplné vyplnění volného času (35), zábava (31) nebo získání kamarádů (23). Z toho zjišťujeme, že členové oddílu ve skautské činnosti primárně nejmenují prvky skautské výchovy, ale spíše se díky kolektivu a společného prožití volného času k tomuto cíli nevědomky dopracují. Z prvků skautské výchovy byly uvedeny například učení se prožitkem, výchova mladých a dětí a učení se práce v týmu. Vyhodnocení v grafu č. 14

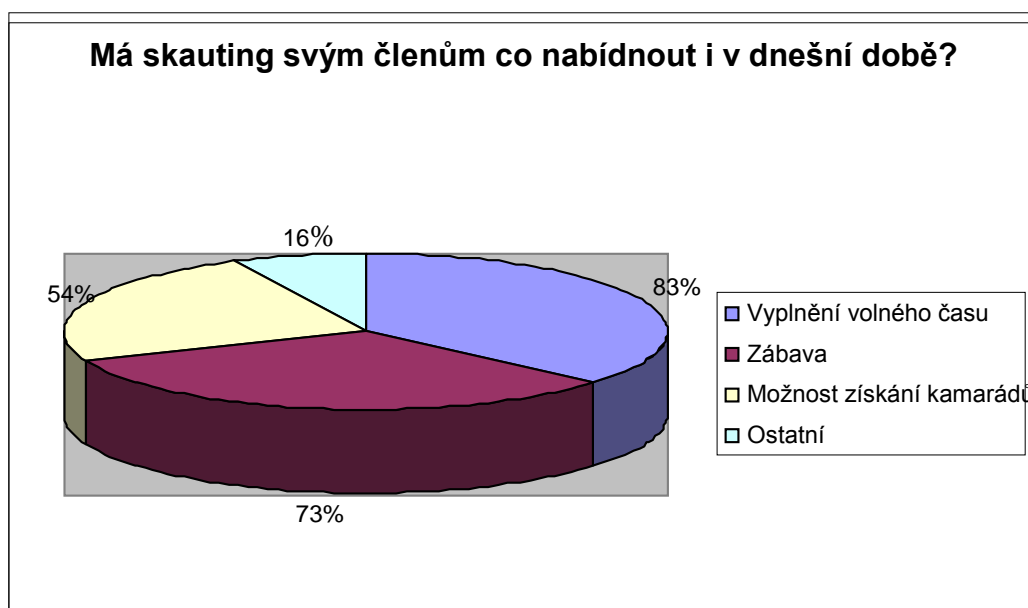
Jak již bylo zmíněno, tři respondenti uvedli zápornou odpověď. K zdůvodnění svého názoru dva respondenti uvedli, že dnešní děti dospívají dříve a skauting je svou činností nezaujme. Z otázky položené dříve vyplynulo, že nejčastější děti oddíl opouštěli mezi 14-

17 rokem. Tedy přibližně v období puberty případně krátce po ní. Pokud před 20 lety přicházela puberta v 14-16 letech a běžný člen do oddílu přišel v 10 letech pak plných 6 let mohli za pomoci skautských metod působit vedoucí na rozvoj jeho osobnosti. Pokud při současném nástupu puberty ve 12-13 letech přijde stejně starý člen do oddílu, pak se doba působení na jeho osobnost zkracuje na polovinu. Jeden z respondentů uvedl, že skauting je zastaralý. Svou odpověď nijak dále nerozvedl a proto je těžké vyhodnotit, jak ke svému názoru dospěl.

Graf č. 13

Graf č. 14

OTÁZKA: Zda a jakým způsobem Vám pomohly zkušenosti získané v oddíle v běžném životě studiu či zaměstnání?

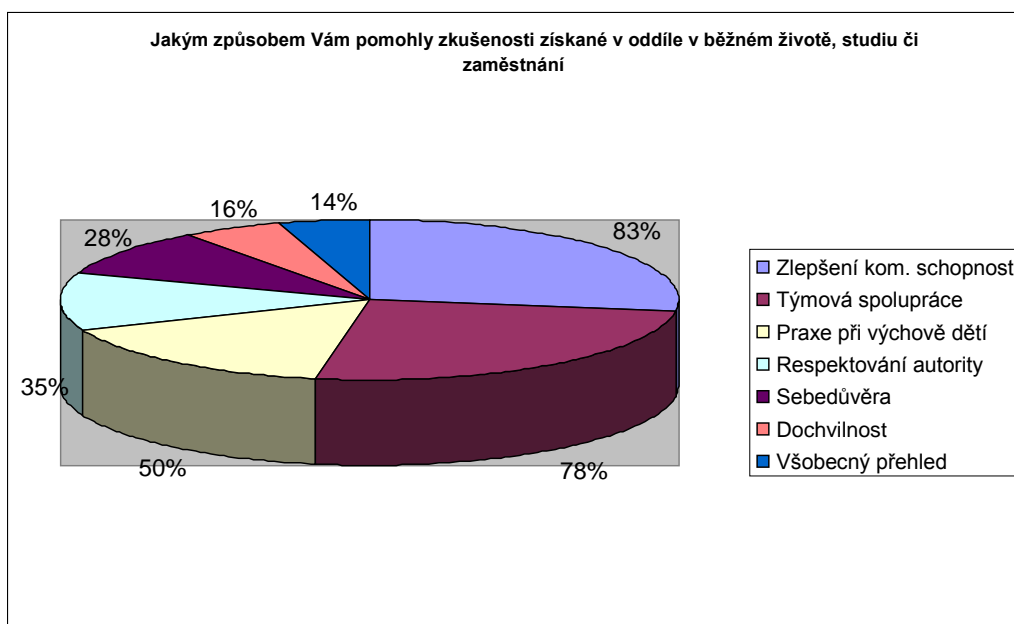
Všichni respondenti na tuto otázku odpověděli kladně. Je jasné, že skauting má široký záběr a svým programem zasahuje do mnoho oblastí lidského jednání a chování. Tím pádem každý z účastníků výzkumu našel jistou oblast, ve které skauting jeho jednání ovlivnil po osobnostní nebo profesní stránce. Vzhledem k tomu, že se jednalo o otázku polozavřenou, mohli respondenti napsat cokoliv, čím je skauting ovlivnil. Vyhodnocení pak bylo v tomto směru složité a proto jsou uvedený nejčastější, srovnatelné odpovědi. Mezi ty patřilo zlepšení komunikace (35). Komunikace nám pomáhá nejen v profesním, ale i v běžném, každodenním životě. Oddíl je místem, v němž dochází k neustálým interakcím mezi dětmi navzájem a mezi dětmi a dospělými. Společně musejí překonávat potíže, problémy a úskalí. Děti komunikují jak mezi sebou, tak i s vedoucími oddílu, což samozřejmě přispívá k jejich zdokonalení v komunikaci.

Ostatní časté odpovědi lze spíše zařadit mezi profesní zdokonalení. Týmová spolupráce (33) je jeden z prvků skautské výchovné metody. Ve skautingu je však nazvána družinový systém. Mladí lidé přibližně stejného věku, spojeni do skupiny, kterou vede a organizuje starší a zkušenější rádce. V žádném jiném prostředí není možné lépe nasimulovat a na vlastní kůži vyzkoušet co by nás mělo čekat ve zdravém pracovním kolektivu. Každá družina je vlastně pracovní tým jejíž člen si na vlastní kůži získá své první představy o spolupráci, soudržnosti, zažívá pocit uspokojení z práce a učí se sdílet úspěch i zklamání (Nagy, 1999)

Praxe při výchově dětí (21) je důležitý předpoklad pro učitele v mateřských, základních a středních školách. Stejný věk žáků jedné třídy je ideální pro zakomponování některých prvků skautské výchovy do programu třídy. Třída mohla být místem, kde děti a dospělý společně překonávají potíže, problémy a úskalí. Právě tato odpověď patřila rovněž mezi časté a souvisí s dotazníkovou otázkou dotazující se na zaměstnání, kde 6 respondentů odpovědělo, že pracují v pedagogickém oboru.

Několik respondentů odpovědělo, že se díky skautingu naučili respektovat autoritu (15), získali větší sebedůvěru při vystupování a seznamování (12), naučili se dochvilnosti (7) a získali všeobecný přehled (6). Vyhodnocení je v grafu č. 15.

Graf č. 15

OTÁZKA: Co bylo na činnosti v oddíle pozitivní?

Jednalo se o otázku, kde bylo nutné odpovědět alespoň na jednu z položených otázek, ale respondenti měli možnost napsat i svou vlastní odpověď. Takto bylo docíleno toho, že výzkum nebyl omezen pouze na předeslané odpovědi.

Respondentům byly nabídnuty tyto možnosti:

Kamarádi a kolektiv

Smysluplné využití volného času

Program a zajímavá činnost

Činnost v přírodě

Možnost získání nových znalostí a zkušenosti

Rozvoj osobnosti

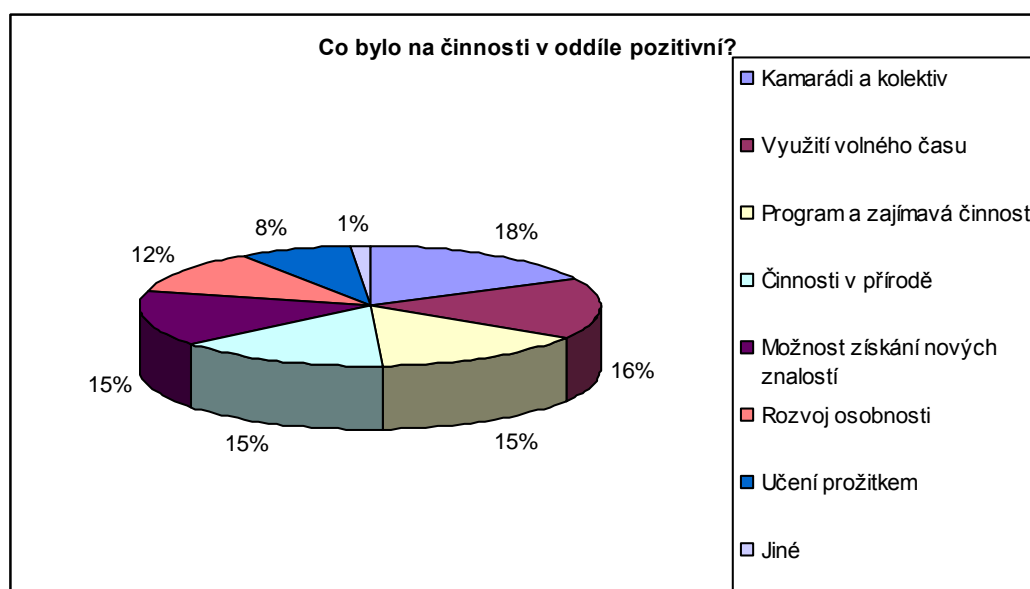
Učení prožitkem

Nic

Nejvíce respondentů (37) odpovědělo kamarády a kolektiv. Program a zajímavá činnost jako svou odpověď uvedlo celkem 32 respondentů, stejně jako činnost v přírodě. Za smysluplné využití volného času považuje skauting 34 respondentů, možnost získání

nových znalostí uvedlo 31 zúčastněných. Rozvoj osobnosti považuje za pozitivní 25 dotazovaných a 16 jich uvedlo možnost učení prožitkem. Poslední zmíněná možnost je vlastně jedním ze základních stavebních kamenů skautské organizace a je zvláštní, že pouze 38 % respondentů ji uvedlo ve své odpovědi. Je však pravděpodobné, že většina respondentů při vyplnění dotazníku uvedla „Program a zajímavou činnost“ jako jednu z možností a zamýšleli tím, právě „Učení se prožitkem“. Dále se v dotazníku objevily další dvě odpovědi a to: Prostě vše a Zdokonalení fyzické kondice. Vyhodnocení je v grafu č. 16.

Graf č. 16

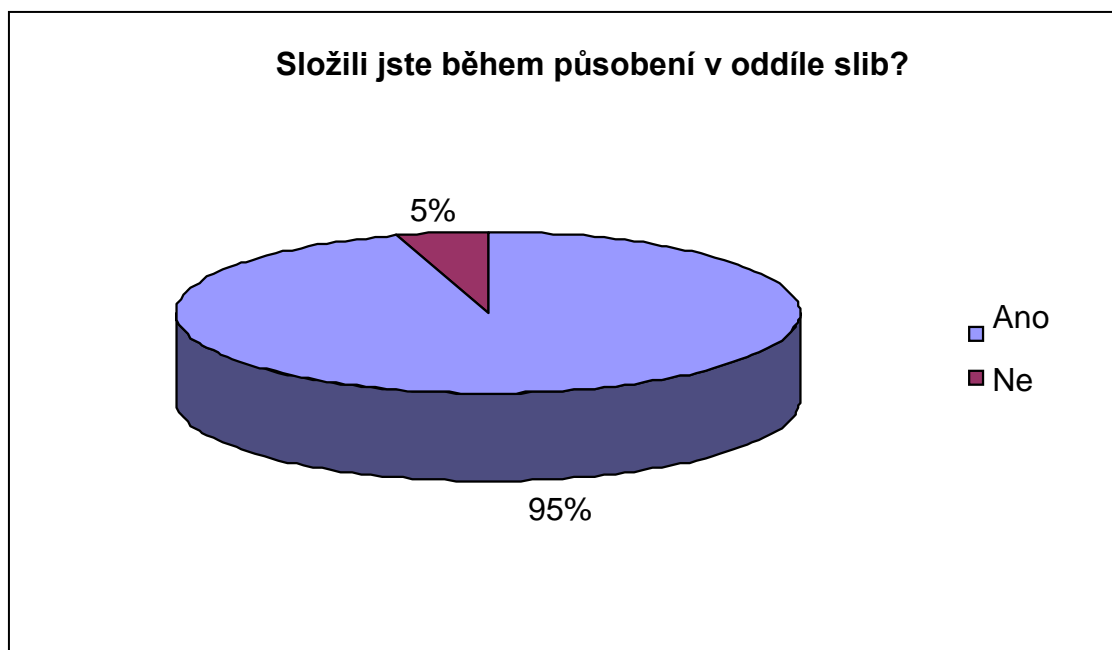
OTÁZKA: Složili jste během působení v oddíle slib?

Slibem se každý skaut veřejně a dobrovolně zavazuje k plnění skautských zákonů. Je to výchovný prostředek, který skauty učí dobrovolnému plnění závazků a dodržování pravidel.

Odpověď na tuto otázku byla jednoduchá, pouze ANO – NE. Kladně na tuto otázku odpovědělo 40 respondentů. Pouze 2, slib v oddíle nesplnili. V obou případech se jedná o

skauty, kteří do oddílu vstoupili před nedávnou dobou a do současnosti ještě nemají splněny podmínky pro složení slibu. Výsledky jsou v grafu č. 17

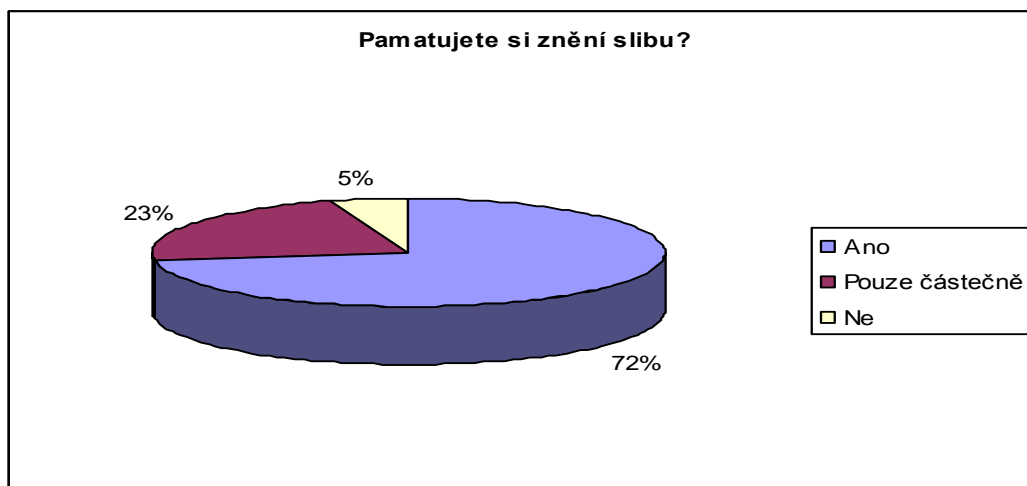
Graf č. 17

OTÁZKA: Pamatujete si znění slibu

Další otázkou bylo zjišťováno, zdali si skauti pamatují celý slib, pouze část nebo vůbec. Z odpovědi na tuto otázku byli vyloučeni oba respondenti, kteří odpověděli záporně na otázku splnění slibu. Nejčastěji odpovědí bylo, že si pamatují celé znění slibu. Takto odpovědělo 29 dotázaných. Sedm odpovědělo, že si pamatují pouze část a dva odpověděli, že si znění slibu nepamatují. Při zjištění, že pouze 18 respondentů je stále aktivním členem, je patrné, že skauti si i po odchodu z oddílu pamatují znění slibu a ten v nich zanechává nesmazatelnou stopu. Vyhodnocení je v grafu č. 18

Graf č. 18

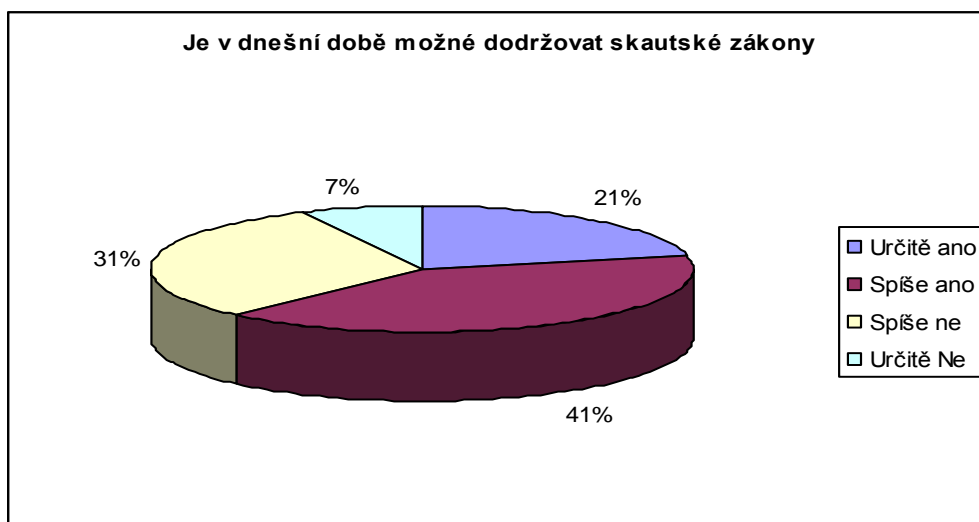
OTÁZKA: Je v dnešní době možné dodržovat skautské zákony

Skautských zákonů je celkem deset. Není to posvátný kodex strohých a neměnných pravidel, ale výsledek zvyků, morálních hodnot a tužeb člověka.

Ve slibu se skaut zavazuje, plnit povinnosti vlastní a zachovávat zákony skautské. Jak již bylo uvedeno, slib je veřejný a hlavně dobrovolný. Nikdo k jeho splnění není nucen a je pouze jeho volbou jestli bude slova slibu dodržovat. Slibuje pouze na svou čest.

Že je možné zákony určitě dodržovat i v dnešní době odpovědělo 9 respondentů. Že lze zákony spíše dodržovat odpovědělo 17 respondentů. Spíše ne uvedlo 13 a odpověď určitě ne 3. Vyhodnocení je v grafu 19

Graf č. 19

OTÁZKA: Zhodnoťte skautské zákony podle toho jak je reálné je v dnešní době dodržovat

Skautské zákony mohou někomu znít jako soubor nesplnitelných a zastaralých pravidel, které bylo možno dodržovat naposledy v dobách rytířských. Nebyly však stvořeny proto, aby se staly ideologií, kterou je potřeba si pouze osvojit, naučit nazpaměť a měřit podle ní své a hlavně cizí chování. Nemají nás zbavit nutnosti naslouchat svědomí. Skautské zákony byly postaveny tak pokryly všechny důležité oblasti lidského života.

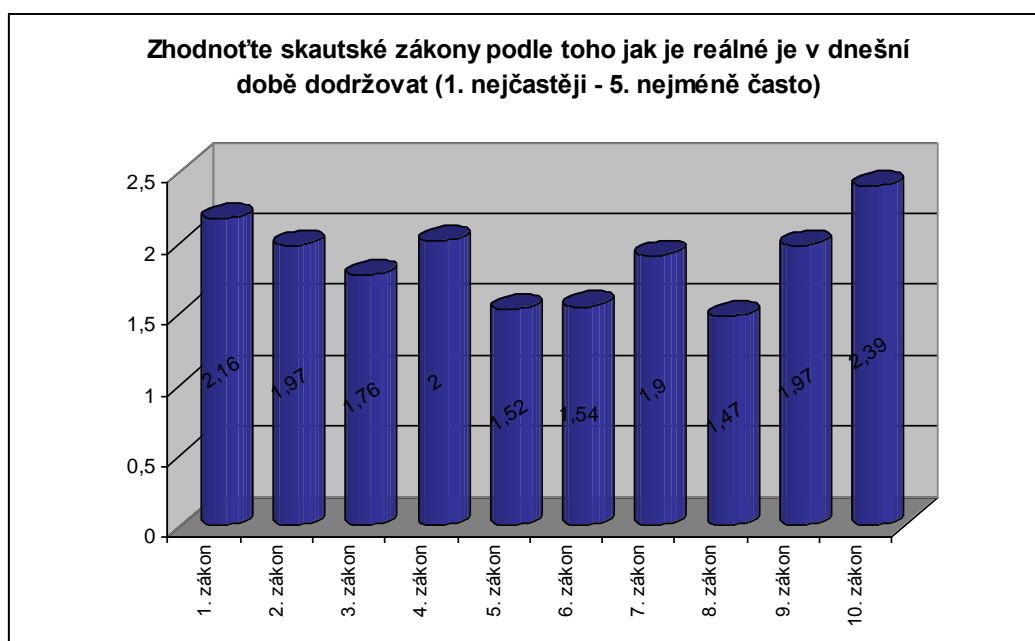
1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců.
8. Skaut je veselý myslí.
9. Skaut je hospodárný.
10. Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích.

Ve výzkumu se účastníci měli na stupnici od 1 do 5 ohodnotit jak je reálné v současné době skautské zákony dodržovat, přičemž 1 znamenala nejčastěji a 5 nejméně často. Nejlépe byly hodnoceny zákony č. 5, 6 a 8. Osmý zákon - Skaut je veselý myslí- měl nejlepší průměrnou známku - 1,47. Pátý zákon - Skaut je zdvořilý- měl průměrnou známku 1,52 a šestý zákona – Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvoru lidských, měl průměrnou známku 1,54.

Nejvyšší hodnocení osmého zákona – Skaut je veselý myslí pravděpodobně vychází ze starého přísloví „Směj se a lidé se budou smát s tebou, mlč a budeš plakat sám“. Veselá mysl prostupuje všemi ostatními zákony, neboť s dobrou náladou jde vše snáze. Nejhůře byly naproti tomu hodnoceny zákony, první – Skaut je pravdomluvný, čtvrtý – Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta a desátý – Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích. Byly hodnoceny průměrnými známkami 2,16, 2 a 2,39.

Nejhůře byl tedy hodnocen desátý zákona - Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutečích. Je pro mě složité zdůvodnit, proč právě tento zákona je tak špatně hodnocen. Pravděpodobně je to právě složitost znění tohoto zákona, která mu přisoudila takovéto hodnocení. V případě, že budeme hodnocení zákona považovat za neovlivněné špatným vyložením, pak vysvětlení opět shledávám v současné době. Je těžké se prosadit, ať již ve škole nebo v zaměstnání v době která vyžaduje ostré lokty. Desátý zákon je zamýšlen, tak aby skaut jednal vždy přímě, neúskočně a bez postranních myšlenek, což tedy většina respondentů v současnosti považuje za složité. Vyhodnocení je v grafu č. 20

Graf č. 20

6 DISKUZE

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zdali činnost ve skautském oddíle středisku Sirius pozitivně ovlivňuje osobnostně sociální rozvoj jeho členů. Dílčím cílem bylo zjištění, jestli současní a bývalí členové považují činnost v oddíle za vhodné vyplnění volného času dětí a mládeže. Všichni účastníci výzkumu prošli skautským oddílem střediska Sirius, a proto mohli nejlépe zhodnotit přínos této organizace pro ně samotné a pro společnost.

Výzkum probíhal formou dotazníku, vystaveného na stránkách www.vyplnto.cz. Po vyhodnocení byly výsledky pro lepší přehlednost zpracovány do grafů.

Na základě dotazníkového šetření lze vyhodnotit přínos skautingu pro výchovu a rozvoj mládeže a dětí v průběhu dvacátého století za nepopíratelný a velmi významný. Všichni respondenti považují skauting za organizaci přínosnou jak pro ně samotné tak pro celou společnost. Ve svých odpovědích na dotaz jak Vás skauting ovlivnil jako mladé lidi, uváděli nejčastěji celkový rozvoji osobnosti (31%). Mezi další odpovědi patřil rozvoj samostatnosti (23%), zlepšení komunikace s vrstevníky (21%), vztahu k přírodě (14%) a hodnotám (11%). V otázce jakým způsobem jim zkušenosti získané v oddíle pomohly v běžném životě, studiu či zaměstnání se pak objevily zlepšení komunikačních schopností (83%), týmové spolupráce (78%), získání praxe při výchově dětí (50%), respekt k autoritám (38%), zvýšení sebevědomí (28%), dochvilnost (16%) a získání všeobecného přehledu (14%). Na základě těchto odpovědí lze říci, že skauting naplňuje to, co od něj bylo očekáváno, již při jeho založení a je organizací usilující o všestranný rozvoj osobnosti směřující k plnohodnotnému zapojení do lidského společenství. K tomuto přispívá i slib a skautské zákony jako jeden z výchovných prostředků skautingu. Znění slibu si alespoň částečně pamatuje 95% respondentů. Na pedagogické úrovni představuje složení slibu a dodržování zákona, výchovný prostředek, který skauty učí plnění závazků a dobrovolnému dodržování řádu a pravidel. Skautské zákony mohou někomu znít jako soubor nesplnitelných a zastaralých pravidel, které bylo možno dodržovat naposledy v dobách rytířských. Nebyly však stvořeny proto, aby se staly ideologií, kterou je potřeba si pouze osvojit, naučit nazpaměť a měřit podle ní své a hlavně cizí chování. Nemají nás zbavit nutnosti naslouchat svědomí.

Většina respondentů (93%) uvádí, že skauting má co nabídnout svým členům i v dnešní době. Nejvíce respondentů (88%) považuje činnost v oddíle za smysluplné vyplnění volného času (83%), za zábavu (73%) za vhodný způsob získání kamarádů (54%). Z toho zjišťujeme, že členové oddílu ve skautské činnosti primárně nejmenují prvky skautské výchovy, ale spíše se díky kolektivu a společného prožití volného času k tomuto cíli nevědomky dopracují. Zbývajících (7%) odpovědi byly záporných. Tito respondenti uvedli, že dnešní děti dospívají dříve a skauting je svou činností nezaujme. Současnou generaci jen těžko upoutá popisování dobrých skutků Jarka Metelky, při převádění babičky s nákupem přes přechod. Ztotožňují se s názorem *Michala Srby, Junák na přelomu století*, že je u neskautské veřejnosti nutné vyvrátit vnímání Junáka jako organizace, jejíž jedinou náplní je táboření a pobyt v přírodě. Změnit názor lidí, že se jedná o zastaralé hnutí, udržované při životě pouze hrstkou nadšenců a naopak jim ukázat skauting jako současné, moderní hnutí, které hájí a rozvíjí tradiční lidské hodnoty. Zejména v současné době, která nabízí nepřehledné množství volnočasových aktivit dostupných téměř každému. Záleží na každém z nás, jak volný čas využijeme. Aby bylo možno využití volného času považovat za smysluplné, je nutné, aby splnil tři základní funkce. Rozvíjející, regenerační a prožitkovou. Skauting svým členům nabízí činnosti, které jsou zábavné a zároveň je posouvají dál. Program musí být vyváženou činností obsahující hru, užitečné dovednosti a službu společnosti. Přináší nové podněty, které motivují k dalšímu rozvoji. Lze tedy říci, že jako jedna z mála organizací tyto tři kritéria splňuje a účastníci výzkumu toto tvrzení potvrdili.

7 ZÁVĚR

Ve své práci jsem nastínil, jaké metody využívá skauting při výchově dětí a mladých lidí. Metody, které jsou stejné již od doby založení skautské organizace R. B. Powellem, na začátku 20 století. Metody, které byly postaveny tak, aby byly s minimálními obměnami, schopny přizpůsobit se aktuální době a prostředí.

Podle mého názoru je skauting bezesporu pro společnost organizací přínosnou. Bohužel se na ni mnoho lidí dívá skrz prsty. Někteří ji považují za organizaci archaickou, slabou a komickou. Troufám si však tvrdit, že v těžkých dobách, kterými lidstvo za období jeho fungování prošlo, ukázala právě skautská organizace svou hodnotu pro vlast a veškeré lidství.

Základní hodnoty, skautingu jsou často v rozporu s hodnotami, které dnes většina lidí zastává. Avšak to neznamená, že by se skauting měl přizpůsobit těmto okolnostem. Naopak by měl plavat proti proudu a vychovávat osobnosti, které budou schopny kladně ovlivňovat společnost, vést ji k demokracii a svobodě. Je to však postupná a trnitá cesta. Mladí lidé, kteří vstoupí do této organizace, hned nepochopí plný význam základních hodnot. Proto musí být skautský program podnětný a vyvážený, namíchaný přesně tak, aby zaujal ty, kterým je určený. Musí svést těžký boj s televizí, internetem, počítačovými hrami a dalším mamonem.

8 SOUHRN

Teoretická část práce obsahuje souhrn informací o základních principech a metodách výchovy skautské organizace. Metody, které s malými obměnami přetrvaly více než 100 let, od založení skautské organizace a jsou sestaveny tak, aby při jejich správném užívání, vychovaly z mladých lidí plnohodnotné členy společnosti.

V praktické části jsem pak za pomoci dotazníkového šetření zjišťoval, jaký vliv na osobnostně sociální rozvoj mají skautské výchovné metody na současné a bývalé členy Junáka střediska Sirius a zdali oni považují tyto metody a principy za vhodné i pro současnou generaci dětí a mládeže.

9 SUMMARY

The theoretical part contains a summary of the basic principles and methods of education Scout organization. Methods that with minor changes persisted for more than 100 years since the founding of the Scout organization and are packaged so that their correct use of young people brought up full members of society.

The practical part in the survey by ascertaining the effects on personality development of the social lot of know-Scout educational methods to current and former members of the Centre Junák Sirius and whether they consider such methods and principles as appropriate for the current generation of children and youth

10 REFERENČNÍ SEZNAM

- Baden Powell R. (1993) *Vlče, skaut, rover*. Liberec : Skautské prameny,
- Břicháček, V. (1991) *Poselství skautské výchovy*. Liberec : Skautské prameny,
- Břicháček, V. (1992) *Skautský oddíl I*. Liberec : Nakladatelství Skauting,
- Břicháček, V. (2001) *Junák na přelomu století*. Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum
- Břicháček, V. (2007) *Moji milí* Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum,
- Břicháček, V. (2000) *Rovering*. Liberec : Skautské prameny,
- Břicháček, V., (1998). *Skautskou stezkou: základní příručka pro skauty a skautky*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a Distribuční Centrum,
- Břicháček, V. (1993) *Skautský oddíl II.* 1. vyd. Liberec: Skauting,
- Čáka, J. (1990) *Junácká symbolika*. Praha: Merkur
- Černá, M. (1996) *ABC nejen pro skautky*. Praha: IDEA SERVIS
- Ferjenčík, J. (2000) *Úvod od metodologie psychologického výzkumu: Jak zkoumat lidskou duši*, Praha: Portál
- Frömel, K. (2002) *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci
- Hájek, P. (1996) *S vlčaty krok za krokem, rok za rokem*. Liberec : Skautské prameny,
- Hendl, J. (2005) *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál
- Kopřiva, K. (1997) *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál
- Kupka, O. (2005) *Družinový systém*. Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum ,
- Nagy, L. (1999) *250 miliónů skautů*. Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum,
- Plajner, R. (1992) *Úsvit českého junáctví*. Praha : Junácká edice,
- Říčan, P. (1973) *Psychologie osobnosti*. Praha : Orbis,
- Svojsík, A. B. (1991) *Základy junáctví*. Praha : Merkur,
- Seton, E.T. (1991) *Knihy lesní moudrosti*. Praha: Olympia
- Voňavková, V. (2005) *Tichou poštou*. Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum,

Zajíc, J., et al. (2001) *Myšlenkové základy skautingu*. Praha : Junák - svaz skautů a skautek, Tiskové a distribuční centrum ,

Zapletal, M. (1991) *Rádce skautské družiny*. 1. vyd. Praha: Skauting,

Zapletal, M. (1998) *Velká encyklopedie her*. Praha : Leprez,

Internetové zdroje:

Český statistický úřad (2005), *Kvalita lidských zdrojů*, Retrieved 1.3.2011 from the world wide web [http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/7B003429CF/\\$File/810706a2.pdf](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/7B003429CF/$File/810706a2.pdf)

Junák svaz skautů a skautek. (2005) *Historie skautingu*, Retrieved 10.2.2011 from the world wide web <<http://verejnost.skaut.cz/cz/skauting/historie/>>.

Novák, M. *Skaut* (2003), *Historie skautingu*. Retrieved 24.02.2011 from the world wide web <http://www.skaut.org/skauting.cr.php>

Novák, M. *Skaut* (2003), *Historie skautingu*. Retrieved 1.3.2011 from the world wide web <http://www.skaut.org/skauting.svet.php>.

11 PŘÍLOHY

Příloha 1 - dotazník

1. Jakým způsobem jste se dostal/a do oddílu?

- a) Dozvěděl jsem se od kamarádů
- b) Přivedl mě člen rodiny
- c) Nábor
- d) Internet

2. Jste stále registrovaným členem skautského oddílu?

- a) Ano
- b) Ne

3. V kolika letech jste vystoupil/a z oddílu?

.....

4. V kolika letech jste vstoupil/a do oddílu

.....

5. Kolik let jste v oddíle celkově strávil/a?

- a) 1-2 roky
- b) 3-5 let
- c) 6-10 let
- d) 10-15 let
- e) Více

6. Jaký byl důvod Vašeho odchodu z oddílu?

.....

7. Souhlasíte s názorem, že skauting přispívá k rozvoji osobnosti mladých lidí?

- a) Ano. Jak?
- b) B) Ne. Proč?

8. Pomohly Vám zkušenosti získané v oddíle v běžném životě, studiu či zaměstnání?

- a) Ano. Jak?
- b) Ne.

9. Co jste na oddíle považoval/a za pozitivní?

- a) Smysluplné využití volného času
- b) Program a zajímavá činnost
- c) Činnost v přírodě
- d) Možnost získání nových znalostí
- e) Rozvoj osobnosti
- f) Učení prožitkem
- g) Jiné

10. Složili jste během působení v oddíle slib?

- a) Ano
- b) Ne

11. Pamatujete si znění slibu?

- a) Ano
- b) Pouze částečně
- c) Ne

12. Pamatujete si všechny skautské zákony?

- a) Ano
- b) Pouze část
- c) Ne

13. Zhodnoťte skautské zákony podle toho jak je reálné je v dnešní době dodržovat (1. nejčastěji - 10. nejméně často)

- a) Skaut je pravdomluvný
- b) Skaut je věrný a oddaný
- c) Skaut je prospěšný a pomáhá jiným
- d) Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta
- e) Skaut je zdvořilý
- f) Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských
- g) Skaut je poslušný rodičů, představených a vůdců
- h) Skaut je veselý myslí
- i) Skaut je hospodárný
- j) Skaut je čistý v myšlenkách, slovech i skutcích

14. Souhlasíte s tím, že přínos skautingu pro společnost je pozitivní?

- a) Ano
- b) Ne

15. Má skauting svým členům co nabídnout i v dnešní době?

- a) Ano. Co?
- b) Ne. Důvod.

16. Jaký je váš věk?

- a) 14-20 let
- b) 21-26 let
- c) 27-32 let
- d) Více

17. Jste

- a) Muž
- b) Žena

18. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- a) Základní
- b) Vyučen
- c) Středoškolské s maturitou
- d) Vysokoškolské

19. Vaše současné povolání je v oblasti

- a) Student
- b) Pedagogické
- c) Dělnické
- d) Administrativní
- e) Podnikání
- f) Státní zaměstnanec
- g) Jiné